ሓዳስ ኤርትራ

መበል 33 ዓመት ቁ.68 | ቀዳም 18 ሕዳር 2023 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
ጽውጽዋይን ሓቒን ቁጠባዊ ግሎባውነት

ገጽ 3

ገጽ 4
ኣፍሪቃዊ ጽባቐ ንምድዋን. . .

ገጽ 8
ዝተጓሕፉ ፕላስቲካት ናብ ነዳዲ ይቕየሩ

ገጽ 11
ኩዕሶ ሰኪዔት ዘባ ማእከል ሎሚ. . .

ፕረዚደንት ኢሳይያስ፡ ወረቐት ስራሕ 19 ኣምባሳደራት ተቐቢሉ

ፕረዚደንት ኢሳይያስ ኣፈወርቂ ትማሊ ኣብ ኣዳራሽ ደንደን ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት፡ ወረቐት ስራሕ ናይ 19 ሓደስቲ ኣምባሳደራት ተቐቢሉ።

እቶም ወረቐት ስራሖም ዘረከቡ ኣምባሳደራት፡ ናይ ኤውሮጳዊ ሕብረት - ጅያንሊካ ግራፕ፣ ናይ ህንዲ - ፓራካሽ ቻንደ፣ ናይ ፈረንሳ - ጀሮመ ካወቻርደ፣ ናይ ሶማልያ - ዑመር እድሪስ፣ ናይ ፊንላንድ - ፕራካ ታፕዮላ፣ ናይ ሰኔጋ - ኢሰድሮ ጎንዛለዝ፣ ናይ ማሊ - ኣቡበከር ድያሎ፣ ናይ የርዳኖስ - ኣምጀድ ጀማል፣ ናይ ኡጋንዳ - ዶ/ር ረሺድ ያሕያ፣ ናይ ኒጀር - ሳኒ ናና፣ ናይ ሬፓብሊክ ቸክ - ኢቫን ጃንክል፣ ናይ ግሪኽ - ኒኮላዎስ ፓፓጆርጆስ፣ ናይ ማላዊ - ካሊስታ ጆኒ ማታራ፣ ናይ ደቡብ ኮርያ - ናምጉንግ ሁዋን፣ ናይ ጃማይካ - ጆዋን ቶማስ ኤድዋርድ፣ ናይ ኮንፈደረሽን ስዊስ - ፓትሪክ ኤግሎፍ፣ ናይ ኣንጎላ - ሚግዌል ሴዛር ዶሚኒክስ፣ ናይ ኦስትርያ - ጆርጅ ፖየስቲንገር፣ ናይ ሽወደን - ጆኒ ኣህልሰን እዮም።

ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ፡ እቶም ኣምባሳደራት - ህልው ዝምድናታት ንምብራኽ ዝሕግዙ ንጹርን ኣገዳስን ሓሳባት ካብ ፕረዚደንት ኢሳይያስ ከምዝረኸቡ ብምጥቃስ፡ ኤርትራ ኣብ'ዚ ዞባ ብዘለዋ ተራን ጽልዋን፡ ኩሉ-መዳያዊ ዝምድናን ምትሕግጋዝን ሃገራቶም ምስ ኤርትራ ንምምዕባልን ንምድንፋዕን ኣበርቲዖም ከምዝሰርሑ ኣረጋጊጾም።

ኣምባሳደር ፈደራላዊት ሬፓብሊክ ሶማልያ ዑመር እድሪስ ንኤርና ኣብ ዝሃቦ ሓበሬታ ብዝወሰኸ፡ ናይ ፈለማ ኣምባሳደር ሃገሩ ኣብ ኤርትራ ኮይኑ ወረቐት ስራሕ ምርካቡ ዓቢ ክብርን ታሪኻዊ ሓላፍነትን ከምዝስመዖ ብምጥቃስ፡ ነዊሕ ሰረት ዘለዎ ሕውነታዊ ዝምድና ኤርትራን ሶማልያን ኣብ ዝተፈላለየ መዳያትን መድረኻትን ብዮዑብራዊ ስራሕ ንምንጻብራቕ ከምዝጽዕት ገሊጹ።

ናይ ፈለማ ኣምባሳደር ጃማይካ ኣብ ኤርትራ ብምዃን ወረቐት ስርሓ ዘረከበት ኣምባሳደር ጆዋን ቶማስ ኤድዋርድ ብወገና፡ ሃገራ ኣብ ምንቅስቓስ ሃገራት ደቡባዊ ንፍቀ-ክቢ (Global South) ዝተሰረተ ዝምድና ካሪብያንን ኣፍሪቃን ንምምዕባል ከምእትሰርሖ፣ ኣብዚ መዳይ'ዚ ድማ ምስ ኤርትራ ዘለዋ ዝምድና ከተማዕብል ከምእትደሊ ገሊጻ።

ኣብ'ቲ ስነስርዓት፡ ሚኒስተር ጉዳያት ወጻኢ ኣቶ ዑስማን ሳልሕን ዳይረክተር ኣብ ቤት ጽሕፈት ፕረዚደንት ኣቶ ኣሚን ሓሰንን ተረኺቦም ነይሮም።

ኣምባሳደር ሶማልያ

ኣምባሳደር ኤውሮጳዊ ሕብረት

ኣምባሳደር ፈረንሳ

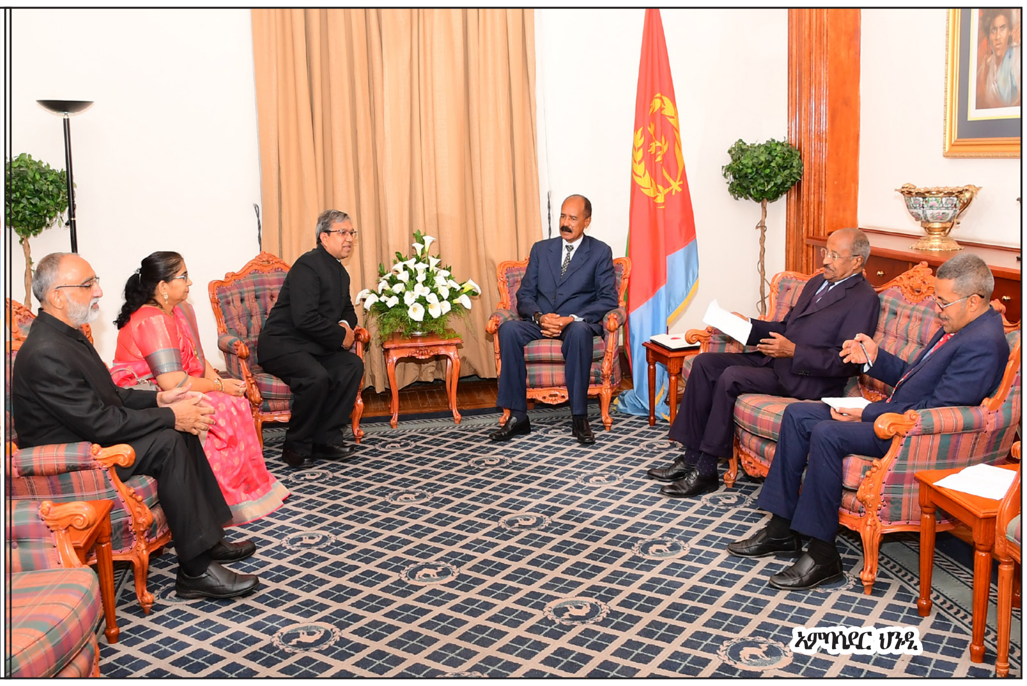
ኣምባሳደር ህንዲ

ድባርዋ - ኣብ ምም/ከባቢ ዓደ'ብዛገ ቤት-ትምህርቲ ተመሪቓ

ኣብ ዞባ ደቡብ - ንኡስ ዞባ ድባርዋ ኣብ ምምሕዳር ከባቢ ዓደ'ብዛገ - መባእታ ቤት-ትምህርቲ ተሃኒጹ - ብ12 ሕዳር ተመሪቓ።

እታ ብዘበርክቶ ህዝቢ ዝተሰርሐት ሰለስተ ክፍልታት ዘለዋ ቤት-ትምህርቲ፡ ሰደቓታት ተማለኣላ ኣገልግሎት ከምዝጀመረት፡ ኣመሓዳሪ ናይ'ቲ ምምሕዳር ከባቢ ገሊጹ።

ኣመሓዳሪ ንኡስ ዞባ ድባርዋ ኣቶ ፍረወንጌል ተኽለሃይማኖት፡ ተወለድቲ ዓደ'ብዛገ ገዚኦምን ጉልበቶምን ኣወፊዮም ንዘወሰድዎ ተበግሶ ድሕሪ ምምስጋን፡ ካልኦት ከበባታት ተመሳሳሊ ስጉምቲታት ብምውሳድ ጸገማቶም ከቃልሉ ተላቢዮ።

ነዓድታት ቃቕብዩ፡ ዓዲ-ገልግል፡ ዓደ'ብዛገ፡ ዝርከብዎ ዓዲ-ጓረን ዝጥርንፍ ምምሕዳር ከባቢ ዓደ'ብዛገ፡ ካብ ድባርዋ ንሸነኽ ሰሜናዊ ምዕራብ 15 ኪሎ-ሜተር ርሒቑ ይርከብ።

ኣብ ካልእ ዜና ናይ'ቲ ከባቢ - ኣብ ንኡስ ዞባ መንደፈራ፡ ካብ 25 ጥቅምቲ ክሳብ 7 ሕዳር ብዝተኻየደ ወፍሪ ልዕሊ 13 ሽሕ ጥራት ጸረ-ዝተፈላለየ ሕማማት ከምእተኸትባ ተፈሊጡ።

እቲ ኣብ 13 ምምሕዳራት ከባቢ ብናጻ ዝተዋህበ ክታበት፡ ጸረ-ፍሮማይደን ሕማም ዕቡድ ከልብን ከምዝኾነ፡ ሓላፊ ሕርሻ ኣብ'ቲ ንኡስ ዞባ ኣቶ በረኸት ተሰፋስላሰ ሓቢሩ።

ተርእዮ ሕማም ፍርማይ ከብቲ - ኣብ 2017 እኳ ጠፊኡ እንተነበረ፡ ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ ገለ ከበባታት ብምርኣዩ ወነንቲ ጥሪት፡ ኣብ ዝተሓበሮም ግዜን መኸተቢ ነቑጣን እናመጹ ጥሪቶም ከኽትቡ ኣዘኻኺሩ።

ምስ'ዚ ኣብ ዝተኣሳሰር ካልእ ዜና፡ ጨንፈር ሃብቲ እንስሳ ዞባ ጋሽ-ባርካ - ሕብረተሰብ ኣፍልጦኡ ኣብ'ቶም ካብ እንስሳ ናብ ሰብ ዝመሓላለፉ ሕማማት ንምስፋሕ፡ ብ7 ሕዳር ኣብ ባረንቱ ንወከልቲ ኣካላት መንግስቲ፡ ወነንቲ ስራሕተኛታትን ትካላት ወሃብቲ ኣገልግሎት፡ ንሰብሞያ ሕርሻን ወከልቲ ሓረስቶትን ኣስተምህሮ ሂቡ።

ሓሳባት

ጽውጽዋይን ሓቒን ቁጠባዊ ግሎባውነት

ክብሮም ገብረኣብ
ማእከል ምርምርን ሰነዳን

(3ይ ክፋል)

ቁጠባ ዓለምና ብመን እዩ ዝምራሕ ዘሎ?

ዝበዝሐ ግሎባዊ ቁጠባ ብሃብታማት ሃገራት'ዩ ዝቆጻጸር። 80% ፍርያት ዓለምና በዞን ሃገራት ይፈሪ። 70% ኣህጉራዊ ንግዲ ይቆጻጸራ። ካብዚ እቲ 70-90% ቀጥታዊ ወፍሪ ወጻኢ እዩ። በዚ ምኽንያት ሃገራዊ ፖለሲታተን ኣብ ዓለማዊ ቁጠባ ዓቢ ጽልዋ ኣለዎ። ሃብታማት ሃገራት መልሕቕ ቁጠባ ዓለምና ምዃነን ከይኣክል፡ ግሎባውነት ሕግታት ከም ዘሎዎ ብምምሳል፡ ንኻልኦት ሃገራት ዘስዕቦ ጸር ከቢድ እዩ።

ንኣብነት፡ ምዕቡላት ሃገራት ንድኻታት ሃገራት ረድኤት ክህባ ከለዋ፡ ቅድመ ኩነት ብምግባር፡ ኣምሳያ 'ልዙብ ባህርያተን' (ሊበራዊ ፖሊሲ ብምቕባለን) ሓለፉ ንግዳዊ ስምምዕ ብምፍቃድ ፖሊሲታተን ክርዕማ ይደርኻ። ብዘይካ'ዚ ንጥፈታት 'ዘይቅዱሳ ስሉሰት' ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ፡ ዓለማዊ ባንክን ዓለማዊ ውድብ ንግድን ኣብ ምምዕባል ንዘርከብ ሃገራት ጸላዊ እዩ። እዞን ውድባት ዳርጋ ምሉእ ብምሉእ ብሃብታማት ሃገራት ዝዘወራ ብምዃነን ንሳተን ዝደልኣ ፖለሲታት እየን ዝህንድሳን ዘተግብራን።

ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ኣብ 1944 ብዋዕላ ሓይልታት ኪዳን ብፍላይ ድማ ብኣመራጽን ብሪጣንያን ዝቖማ ንድሕረ-ካልኣይ ውግእ ዓለም ቁጠባዊ ምሕደራ ብዝሰማማዕ ቅርጺ ዝተወደባ እየን። እቲ ዋዕላ ኣብ ኒው ሃምሸር ሆቴል ብሬተን ወድስ እዩ ተቓኒዑ። በዚ ድማ ትካላት ሆቴል 'ብሬተን ወድስ' ተባሂለን ይጽውዓ እየን። ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ሰቓሕ ብምሃብ ሚዛን ቅልውላው ዕዳ ሃገራት፡ ዝቖባ ከየስዓብ ከሎ ሚዛን ክፍሊታት ዕዳ ንምጉዳል ዝሰርሕ እዩ። ዓለማዊ ባንክ ብዋጋኡ በሰላ ኩናት ንምሕዋይን ዳግመ ህንጻት ሃገራት ኣውርጻ ንምስላጥ፡ ከምኡ'ውን ድሕረ-መግዛእቲ ናይ ዝቖሙ ሓደስቲ ሕብረተሰባት ቁጠባዊ ዕብየት ንምድራኽ ከምዝቖመ'ዩ ዝግለጽ። ኣህጉራዊ ባንክ ንልምዓትን ህንጻትን ተባሂሉ እውን ይጽዋዕ'ዩ። ኣብ ትሕቲ ቅርጺን ካልእ ለምዓታዊ መደባትን ፋይናንሳዊ ደገፍ እናሃበ ድማ መደባቱ ይትግብር።

ድሕሪ 1982 ቅልውላው ለቓሕ ሃገራት ሳልሳይ ዓለም፡ ተራ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ተለዊጡ እዩ። እዞን ትካላት 'ውጥን ቅርጻዊ ምትዕርራይ' ብዝተባህለ ሜላ ኣብ ምምዕባል ኣብ ልዕሊ ዝርከባ ሃገራት ናይ ፖለሲ ጽልዋ ከሕድራ ጀሚረን። 'ውጥን ቅርጻዊ ምትዕርራይ' ካብቲ ትካላት ብሬተን ወድን ኣብ ምምስራተን ዝሰበረን ተልእኾ ዝሰፍሐ ዕላማታት ዝሓቖፈ እዩ። ለሚ ትካላት ብሬተን ወድስ ኢደን ዘይሕውሳሉ ቁጠባዊ ፖሊሲ ዳርጋ የለን። ጽልዋታቱ ኣብ ዝተፈላለየ መንግስታዊ ክፋላት ማለት መንግስታዊ ባጀት፡ ኢንዱስትርያዊ ሕጋጋት፡ ምጣነ ዋጋታት ሕርሻዊ ፍርያት፡ ሕጋጋት ሸቐለት ዕዳጋ፡ ብሕታዊ ጸላት ወዘተ ርኡይ እዩ። ኣብ 1980ታት፡ ምሕደራዊ ቅድመ-ኩነት ዝብል ረቛሒታት ብምትእትታው 'ፍሉኻታዊ ተልእኾአን' እናዓበየ መጺኡ። እቲ ምትእትታው፡ ትጽቢት ኣብ ዘይግበርሉም ዓውድታት ማለት ከም ጉዳይ ደሞክራሲ፡ መንግስታዊ ዘይምእኩልነት፡ ናጽነት ማእከላይ ባንክን ምሕደራ ትካላትን ከይተረፈ ጸቒጢ ዝፈጥር እዩ።

እዚ 'ፍሉኻታዊ ተልእኾ' ከቢድ ሕቶታት'ዩ ዘለዓዕል። ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ኣብ ፈለማ ብውሱን ተልእኾ እየን ንጥፈታተን ጀሚረን። ድሕረን ግና ካብቲ ፈለሚ ተልእኾአን ብምውጻእ ኣብ ዝተፈላለዩ ዓውድታት ምትእትታው ክገብራ ጀሚረን። ኣብ ቁጠባዊ ንጥፈታት ሃገራት ብመደብ ቅልውላው እናፈጠራ ካብኣን ተገዳደን ናይ ገንዘብ ለቓሕ ዝሓቲታሉ ኩነት ፈጢረን። 'ኣብ ሓንቲ ሃገር ዝቐደ ኩሉ ዓይነት ንጥፈታት ቁጠባዊ ጽልዋ ኣለዎ' ብዝብል ስጉምቲ ንኹሉ መዳያት ህይወት ሕብረተሰብ፡ ከም ወህደት ብሄራት፡ ጾታዊ ማዕርነት ክሳብ ባህላዊ ክብርታት ዝትንክፍ ቅድመ ኩነት ናይ ምቕማጥ ስልጣን ሒዘን። ርግጽ እዩ ኣለቃሕቲ ቅድመ ኩነት ከንብሩ ምኽኑይ'ዩ። ይኹን'ምበር ዝቐርብ ቅድመ ኩነት ምስ ምምላስ ለቓሕ ጥራይ ዝተኣሳሰር ጥራይ ክኸውን'ዩ ዝግባእ።

ኣብቲ ፈለማ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ናይታ ተለቃሒት ሃገር ሚዛን ክፍሊትን መጠን ዝቖባ ገንዘብን ዝዕመድ ረቛሒታት ጥራይ'ዩ ቅድመ ኩነት ዘቕርብ ነይሩ። ደሓር ግን ሕጽረት ባጀት ቀንዲ ጠንቂ ጸገም ሚዛን ክፍሊት'ዩ ብዝብል ምኽንያት ኣብ መንግስታዊ ባጀት ቅድመ ኩነት ከቕርብ ጀሚሩ። ቀጺሉ፡ 'ክሳራታት ብመንግስቲ ዝውነና ትካላት ቀንዲ ምንጪ ሕጽረት ባጀት ይኸውን ኣሎ' ብዝብል ሰበብ፡ ኣብ ምምዕባል ዝርከባ ሃገራት ብመንግስቲ ዝውነና ትካላት ናብ ብሕታዊ ዋኒን ከሲግገራ ከሰገድድ ጀሚሩ። ሓንሳብ ከም ቅቡዕ ስጉምቲ ምስ ተወሰደ ድማ ዓጋቲ ኣይረኸበን።

ዝኾነ ኾይኑ ዘጋድድ፡ ሃብታማት ሃገራት ንኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ፋይናንሳዊ ደገፍ ክንብራ ከለዋ፡ ከም ቅድመ ኩነት ዘንብርኦ ተለቃሒት ሃገር ንረብሓ ኣለቃሕቲ ሃገራት ዘገልግል ፖሊሲ ክትቕበል እየን ዘስገድዳ። ንኣብነት ኣብ 1997 ኮርያ ምስ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ዝኣተወቶ ስምምዕ ኣብ ፍሉያት ፍርያት ኣቕሓ ጃፓን ዝነበረ ንግዳዊ ዕንቅፋት ምጉዳል፣ ኣብ ፋይናንሳዊ ዕዳጋ ንወጻኢተኛታት ኣውፊርቲ ክፉት ምግባር፣ ምስፋሕ ቀጥታዊ ተሳትፎ ወጻኢተኛታት ኣውፊርቲ ኣብ ፋይናንሳውን ጥንካውን ኣገልግሎታት፡ ምድራት መንግስታዊ ስልጣንን ዝብል ነጥብታት ይርከብ። እዚ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ዘስገደዶ ቅድመ ኩነት መቓልሕ ናይቲ ኣመራጽን ጃፓንን ንዋሕ እዋን ኮርያ ክትቕበሎ ዝጸዕራሉ ዝነበራ ፖሊሲ'ዩ። እዚ ፍጻመ ኮርያውያን ይኸኑ ካልኦት ተዓዘብቲ፡ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ኮርያ ኣብ ዝደኸመትሉ ግዜ ነቲ ቀደም ዝጸንዖ ፖሊሲታት ንግድን ወፍርን ክትቕበል ኣገዲዱዋ ብምባል ይገልጽዎ። ኣብ 1980ታት ቀንዲ ቁጠባዊ ኣማኻሪ ሮናልድ ሬገን ዝነበረ ምሁር ስነ-ቁጠባ ሃርቫርድ ዩኒቨርስቲ ማርቲን ፈልድስቲን ባዕሉ እውን ዝበሎ እዩ።

ፍሉኻታዊ ተልእኾ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ዓለቕ ቅድመ ኩነት ሃብታማት ሃገራት ተደሚርዎ ኣብ ምምዕባል ኣብ ዝርከብ ሃገራት ትሑት ዕብየት፡ ዘይምዕሩይ ምቕራሕ እቶትን ዝፈ ቁጠባዊ ዘይምርግጋእን ከፈጥር ጀሊሑ ኣሎ። ምሕደራዊ መዋቕር እዞን ትካላት ንረብሓ ሃብታማት ሃገራት ዝዘወ እዩ። ውሳኔታተን ከኣ ነፍሲ ወከፍ ሃገር ዘሎዋ ብጽሒት ማል መሰረት ዝገበረ እዩ። ብኻልእ ኣበሃህላ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሓደ ዶላር ናይ ቀውፊ ስልጣን ኣለወን። ብጠቕላላ ዘለወን 60% ብጽሒት፡ ፖለሲታተን ምሉእ ብምሉእ ክቆጻጸራ ዘኽእለን ኮይኑ ኣመሪካ ድማ ኣብ 18 ኣገደስቲ ዓውድታት ቀውፊ ናይ ምጥቃም መሰል ኣሎዋ።

ቀዳማይ ሳዕቤን ናይ ከምዚ ዓይነት ምሕደራዊ መዋቕር፡ ኣብ ክንዲ ነተን ብምኽንያት ፖለሲታቶም ትሑት ወጽኢት ዘርኢያ ሃገራት ዝሰማማዕ ጥንቁቕ ፖሊሲ ዝሕደፋ፡ ፖለሲታት ሃብታማት ሃገራት ኣድማሳዊ እዩ ብዝብል ዝጉበርዎ ጸቕጢ እዩ። ከም ካልኣይ ሳዕቤን ዝርኣ፡ ደቀባት ካብ ወጻኢ ዝመጸ ጸቕጢ ፖሊሲ ስለዝቃወምዎ፡ ብቐጻሊ ውድቀት ዘጋጥሞ ምኻኑ እዩ።

ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ኑቲ እናዓበየ ዝኸይድ ዘሎ ተቓውሞ ዝተፈላለየ ምላሽ ክህባሉ ጸኒሖም ኣለው። ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ምስ ድኽነት ኣዝዩ ተደናጊጺ ክመስል፡ ኑቲ 'ውጥን ቅርጻዊ ምትዕርራይ' ዝብሎ ዝበረ ፖለሲ፡ 'ናብ ምንካይ ድኽነትን ውጥን ምቅልጣፍ ዕብየትን' ቀይሩዎ ኣሎ። ሓቂ እዩ ምስ ገለ ትካላት ዝትግበር ብማለት ገለ ቅኑዕን ግሉጽን ንጥፈታት ኣሎ። ንኣብነት፡ ዓለማዊ ባንክ ምስ ዘይመንግስታውያን ትካላት ዘኪይዶ ሓብራዊ ጸምዶ ኣሎ። ይኹን'ምበር ጽልዋኡ ኣዝዩ ውሑድ እዩ። ብተወሳኺ፡ ደቀባት ብዘሒ ናይተን ብዓለማዊ ባንክ ዝምወላ ዘይመንግስታውያን ትካላት ብዓይኒ ጥርጣረ እዮም ዝርእይዎ። ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ኣብ መደባተን ጸለውቲ ደቀባት ብምሕቋፍ ስሚዒት ዋንነት ክፈጥራ ይፍትና እኳ እንተኾና ወጽኢታዊ ኣይኮናን። ዝበዝሓ ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት፡ ምስተን ብዙሓት ምሁራት ስነ-ቁጠባን ፋይናንሳዊ ኣማኸርትን ዘለውኦን ኣህጉራዊ ትካላት ተዳሪገን ክምጉታ ዓቕሚ'ውን የብለናን። ብተወሳኺ እዞን ትካላት ኑቲ ኣብ ሓደ ኢጋጣሚ ሄንሪ ፎርድ፡ ዓሚል መኪናኡ ጸላም ክሳብ ዝኾነት ዝደለዮ ሕብሪ ክለኸያ ይኽእል'ዩ ዝበሎ ኣገባብ እየን ዝኸተላ። ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ኣብ ወሰንቲ ቁጠባዊ ንጥፈታት ኣቐዲሞም ኣብ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብ ወይ'ውን ዓለማዊ ባንክ ዝሰርሑ ዝበሩ ክኢላታት ዝቖጸራ ምኻነን ከኣ፡ ብትካላት ብሬተን ወድስ ዝቐርብ ዘሎ ከቢበያዊ ፍታሕ ይመስል።

ኣብ 1995 ድሕሪ ዛዛሚ ልዝብ ሓፈሻዊ ውዕል ንግዱ፡ ዝርርብ ዙር ኡራጓይ፡ ምልኣት ዘይቅዱስ ስሉሰት ዘረጋግጽ ዓለማዊ ውድብ ንግዲ ብወግዒ ክምዝቐመ ይፍለጥ። ዓለማዊ ውድብ ንግዲ ብዙሕ ኣቐፈታታት እዩ ዝወርዶ። ብዙሓት ተንተንቲ ምዕቡላት ሃገራት ዕዳጋታት ንምኽፋት ከም መፈተሺ ዝጥቀማሉ ምዃኑ ይኣምኑ። ካልኦት ድማ ረብሓታት ዓበይቲ ኮርፖሬሽናት ዘቀላጥፍ ምዃኑ ይማጉቱ። ክልቲኡ ኣቐፈታታት ሓቅነት ኣሎዎ። እዚ ኣቐፈታታት'ዚ እናሃለወ ግን ዓለማዊ ውድብ ንግዲ ኣህጉራዊ ውድብ እዩ። እኳ ድኣ ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ድምጸን ከሰምዓሉ ዝኽእላ ውድብ። ዘይከም ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ንሓንቲ ሃገር ሓደ ድምጺ ኣብ ምፍቃድ ደሞክራስያዊ እዩ። (ን1.3 ቢልዮን ህዝቢ ዘሎዋ ቻይናን ትሕቲ ፍርቂ ሚልዮን ህዝቢ ዘሎዋ ሉክሰምበርግን ንነፍሲ ወከፈን ሓደ ድምጺ ምሃብ ዴሞክራስያዊ ደዩ ኣይኮነን ከትዕ ይኽእል'ዩ)። ኣብ ሕቡራት ሃገራት፡ ሓሙሽተን ቀወምቲ ኣባላት ባይቶ ጸጥታ ናይ ቀውፊ ስልጣን ክህልወን ከሎ፡ ኣብ ዓለማዊ ውድብ ንግዲ ስልጣን ቀውፊ ዘለኣዋ ሃገር የላን።

ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ብዙሓ ሰለዘለወን ካብቲ ናይ ኣህጉራዊ ማዕከን ገንዘብን ዓለማዊ ባንክን ንላዕሊ ኣብ ዓለማዊ ውድብ ንግዲ ጽብለላ ኣለወን። ሕማቕ ዕድል ኮይኑ ግን ብዓብሪ እቲ ድምጺ ፈጺሙ ኣይሰርሕን'ዩ። እቲ ውድብ ብምልኩ ወህዳን ኣዝዩን ውሑዳት ሃብታማት ሃገራት እዩ ዝምራሕ። ከሉም እቶም ኣብ 1998 ኣብ ጀኔቫ፡ ኣብ 1999 ኣብ ስያትል፡ ኣብ 2001 ኣብ ዶሃ፡ ኣብ 2003 ኣብ ካንኩን ዝተጋብኡ ኣኼባታት ኣብቲ ሓምሻይ ክፍሊ ተባሂሉ ዝጽዋዕ ቦታ ዝካየዱ ዕዱማት ዝተረኽቡሉ ጥራይ ምንባሩ ምጥቃሱ ኣገዳሲ እዩ። ሃብታማት ሃገራትን ሸለል ዘይብልኣን ዓበይቲ ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ከም ህንድን ብራዚልን ዝተዓደማሉ እዩ ነይሩ። ብፍላይ ኣብቲ ኣብ 1999 ኣብ ስያትል ዝተቓነየ ኣኼባ ናብ ሓምሻይ ክፍሊ ከይተዓደሙ ክኣትው ዝፈተኑ ገለ ወከልቲ ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ብሓይሊ ተደፊኦም ክወጹ ከም ዝተገበረ እዩ ዝንገር። ብዘይ እዚ መረር ስጉምቲ'ውን እንተኾነ፡ ውሳኔታት ንረብሓ ሃብታማት ሃገራት ዝዘዉ እዮም። ብተወሳኺ ኣብ መንን እዞም ክልተ ጉጅለታት ሰፊሕ ናይ ኣእምሮኣዊ ክእለትን ናይ ምልዛብ ዓቕምን ፍልልይ ምህላዉ እዩ።

ኣብ ጀኔቫ ኣብ ዝተቓነየ ኣኼባ ኣህጉራዊ ማዕከን ንግዲ ዝተሳተፈ ኣፍሪቃዊ ዲፕሎማት ሃገሩ ንሱ ዝርከቦም ሰለስተ ሰባት ጥራይ ምውካላ ይሕብር። ኣብ መዓልቲ ልዕሊ ዓሰርተ ኣኼባታት ስለዝቕየዱ ድማ፡ ንሱን ብጾቱን ንገለ ካብቲ ኣኼባታት ከም ዘይተሳተፍዎ ይዝክር። ብኣንጻሩ ኣመሪካ እንተወሰደና ልዕሊ ደርዘን ወከልቲ ነይሮማ። በዚ'ውን ድማ ኣብ ጉዳይ ኣእምሮኣዊ ንብረት ዘተየም። እዚ ዓለማዊ ልዝባት ንግዲ ቡቶም ልዑል ዓቕሚ ዘለዎም ዝተዓብለሉ ጉዳያት ምዃኑ እዩ ዘርኢ።

ሃብታማት ሃገራት ዘቕርብዎ ስጉምቲ ግሎባውነት፡ ኑቲ መራሒት ጸረ-ሰውራ ሓደሽ ሊበራዊ ፖሊሲ ዝነበረት ቀዳመይቲ ሚኒስተር ብሪጣንያ ማርጋሬት ታቸር፡ ኣብ ሓደ ኢጋጣሚ ኣቐፈታ ምስ ወረዶ 'ኣማራጺ የለን' ዝበለቶ የዘኻኽር። ሃብታማት ሃገራት ግሎባውነት ወጽኢት ቴክኖሎጅያዊ ምዕባለ ምዃኑ እየን ዝኣምና። ኣብ ክልቲኡ ውግእ ዓለም ዝየብ ዓለማዊ ቁጠባዊ ውድቀት ከምኡ'ውን ኣብ 1960ታትን 1970ታትን ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ዝተኸተልኦ መንግስቲ ዝመርሖ ኢንዱስትርያውነት ዘጋጠሞ ውድቀት፡ ኑቲ ግሎባውነት ጥራይ'ዩ ቅኑዕ ዝበል ስጉምቲ ቅቡል ኣምሲሉዎ እዩ። ዝበልጸጋ ሃገራት ዝለበስኦ ሓደ ዝዋቐኑ ወርቃዊ ጃኬት ጥራይ ኢና ክንለብስ ኣለና ዝዓይነቱ ቅቡልነት።

ብመሰረቱ 'ካልእ ኣማራጺ የለን' (ቲና) ዝብል ክልሱላሳቡ፡ ግሎባውነት ዝደፍኡ ሓይልታት ካብ ግቡይ ታሪኻዊ ጭብጢ ዝበኾሰ መረዳእታ እዩ። ድኻታት ሃገራት ናጻ ንግዲ መረጸንአ ዘይኮነ ተገዲደን ዝተቐበልኦ እዩ። ዝበዝሓ ካብተን ካልእ ምርጫ ዝበረን ንሓጺር እዋን ናጻ ንግዲ ኣይመረጻን። እቲ ሓቂ፡ ኩሎም ዝማዕበሉን ኣብ ምምዕባል ዝርከቡን ዕወታት ቁጠባዊ ስርዓታት፡ ምርጫን ስትራተጂያዊ ወህደት ምስ ዓለማዊ ቁጠባን ብምኽታሎም ዝጸሕዎ እምበር፡ ዘይቅድመኩነታዊ ግሎባዊ ወህደት ብምኽታሎም ኣይኮነን። ዕብየት ናይተን ኣብ ምምዕባል ዝርከብ ሃገራት ካብቲ ናይ ፖሊሲ ናጽነት ዝተመንጠላሉ ቀዳማይ ግሎባውነት፡ (ዘመን መግዛእትን ዘይምዕሩይ ውዕላትን)፡ ከምኡ'ውን ኣብ ዝሓለፈ ርብዒ ዘመን ናይ ፖሊሲ ናጽነተን ዝተደረተሉ፡ ኣብዘን 'ሕማቕ ቀዳሞት መዓልታት' ዝበሃላ ማለት መንግስቲ ዝመርሖ ኢንዱስትርያውነት ዝተኸተላሉ ዘመን፡ ዝሓሸ ቁጠባዊ ዕብየትን ዝበልጸ መጠን ናጽነት ፖለሲን እዩ ነይሩወን።

ከምቲ ተማኽትቲ ግሎባውነት ዝብልዎ፡ ግሎባውነት ካብ ቴክኖሎጂ ንላዕሊ ብፖሊቲካዊ (ድሌታትን ውሳኔታትን ሰባት) ዝጸሎ ብምዃኑ፡ ኣብ ግሎባውነት ግድነታዊ'ዩ ዝበሃል ነገር የለን። መጠን ግሎባውነት ብቴክኖሎጂ ዝውሰን ነይሩ እንተዝኸውን፡ ዓለምና ኣብ 1970ታት ዝበጽሓቶ ምዕቡል ቴክኖሎጂ መራኸቢታትን መጓዓዝያን (ኢንተርኔት ጉዳፍን)፡ ትሑት ግሎባውነት ዝበረሉ ወቕቲ ተባሂሉ ክግለጽ ኣይምተገበኣን። ቴክኖሎጂ ግዳማዊ ጫፋት ግሎባውነት ጥራይ ዝገልጽ ኣምር እዩ። ብልክዕ እንታይ መልክዕ ይህልዎ፡ ኣብ ሃገራዊ ፖለሲታት እንታይ ትግበር ከመይ ዝበሉ ኣህጉራዊ ስምምዓት ተኻይዱ ኣብ ዝብል ዝምርኮስ እዩ። በዚ ድማ 'ኣማራጺ የለን' ዝብል ጽንሰሓሳብ ግጉይ ምዃኑ ክንድምድም ንኽእል። ካብቲ ለሚ ንርእዮ ዘሎና ሓደሽ-ሊበራዊ ግሎባውነት ዝተፈልየ ካልእ ብዙሕ ኣማራጺ ፖለሲታት ምኽታል ዝከኣል እዩ።

ይቕጽል . . .

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣሰፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ቍ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ተስፋልደት መብራህቱ

ቍ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቍ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት
ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ
ቤተልሄም ታደሰ
ፍርቱና ኤፍሬም
ቅሳነት ተወልደ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቍ.ስ.200454-07121322
ምልክታ
ቍስ 125013 - ቍሳጶ 1284

ዲዛይን-- ታእዛዝ ኣብርሃ

ስእሊ - ሳልሕ ዓብደልቃድር

ኣፍሪቃዊ ጽባቐ ንምድዋን. . .

ኣብርሃም የውሃንስ (እብር)

ኣፍሪቃ ማለት፡ ጸልመት-ሕብሪ ጥራይ ዘይኮነ፡ ጸልመት-ኣተሓሳስባ እውን እዩ። ነፍሲ-ወከፍ ኣፍሪቃዊ ሕብረተሰብ፡ ካብ ናብ ቀድሚት ናብ ድሕሪት ክስጉም እዩ ዝሰልጦ። ምኽንያቱ፡ ድሕረት፡ ድኽነትን ዕግርግርን ካብ ምድሪ ኣፍሪቃን ኣፍሪቃውያንን ክፍለዩ ዘይክእሉ ሕላገታት ኣፍሪቃ ስለዝኾኑ።

ኣፍሪቃ እንተደኣ ኢልካ፡ ሰናይ ነገር ክተልዕል ኣይከኣልን እዩ። ኣፍሪቃን ልምዓትን፡ ኣፍሪቃን ምዕባለን፡ ኣፍሪቃን ሓድነትን፡ ኣፍሪቃን ተስፋን፡ ኣፍሪቃን ሰላምን ክተላግቦም ዘይትኽእል ጽርዲ ኣምራት ስለዝኾኑ።

እዚ ኹሉ ግን ብዓይኒ ርትዕን ሓቐኛታት ፈራዶን ዘይኮነ፡ ብዓይኒ እቶም ንጉልሻ ጉሕለት ጨቢጦም፡ ምዕራባዊ ቅንጆት ፍርዶም ክህቡ ዝፍትኑ ገበትቲ ሓይልታት ክፍረድ እንከሎ ዝወጾ ትርጉም እዩ።

እዚ በለጻዊ ፖለቲካዊ ትንተናኦም ግን ንኣፍሪቃዊ ጽባቐ ደዊንካ፡ ህዝቢ ኣፍሪቃ ናብ ታሕቲ ድኣ'ምበር ናብ ላዕሊ ገጹ ከም ዘይጥምት ብምግባር፡ ነቲ ሕቡእ ቁጠባዊ ረብሓታቶም ንምሕላው ዝዃለመ ትንተና እዩ።

ሎሚ፡ መራኸቢ ብዙሃን እቲ ዝሓየለ ኣጸዋር ምዕራባዊ ዓለም እዩ እንተተባህለ ምስ ምግናን ዝጽብጸብ ኣይኮነን። ምኽንያቱ፡ እዚ ብዘተፈላለዩ ቋንቋታት ኣብ ዝተፈላለዩ ክበቢታት ዘርጊሐምዎ ዘለዉ መርበብት፡ ካብ'ቲ ዓጢቖምዎ ዘለዉ ንጽክለራዊ ኣጸዋር ንላዕሊ ክግልገሉ ንርእዮም ኣለና። በዚ ኣጸዋር'ዚ ገይሮም፡ ኣብ ዝተፈላለየ ክፋል ዓለም ንዘሎ ኣህዛብ ኣእምሮኡ ንምድንዛዝ፡ ካብኡ ሓሊፉ ኸኣ ኣብቲ ንሳቶም ዘልዕሉዎ ሓሳባት ኣርእስታት ተጸሚዱ፡ ነቲ ንሳቶም ዘኪይዱዎ ናይ ምግባትን ገብጋብን መኪናታት ከምዝዋቐልበሉ ኣብ ምግባር - ፊተ መሪሕ ኮይኑ ዝዋሳኣሉ ኣጸዋር መራኸቢ ብዙሓን ስለዝኾነ።

ስለ'ዚ፡ በዚ ዕጥቂ'ዚ ዝኾነ ዓይነት ስጉምቲ ንኽወስዱ ዘኽእል ባይታ ኣለወን። ስለዝኾነ ድማ፡ ኣፍሪቃ ብዓይኒ ጸልመት ንኽትጥመት ካብ ዘሰገድዱ ወይ ዝጉስጉሱ ኣጸዋር ሓደ መራኸቢ ብዙሓንም እዩ። ናብ ከም'ዚ ዝኣመሰለ ናይ ድወና ስራሕ ንኽወዕል ዝወሃቦ ናይ ገንዘብን ግዜን ሽፈነ እውን፡ ብቐሊሉ ዚጥመት ኣይኮነን።

ነፍሲ-ወከፍ ናብ ኣፍሪቃ ዝለኣኸ ጋዜጠኛ ምዕራባዊ ዓለም፡ ካብ ነቲ ዝጸንሖ ክውንነትን መጠለሱኡን ምግላጽ፡ ነቲ ዝተላእኮ ናይ ሕልኮ ስራሕ ክትግብር እዩ ዘዋጽኦ። እቶም ደሞክራሲ ብእትብል ቃል መልሓሶም ዚገርህመ ለኣኽቲ፡ ነተን ከም ሰብ ሓቂ ንኽዝረብ ተደፋፊኡ ዘውጽኦን ቃላት እውን ኪቃልሐሉ ስለዘይክኡነ። እቲ ምንታይሲ ባህርኦም ስለዘይፈቕደሎምን ረብሓኦም ስለዘይሕልወሎምን።

ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ይኹን ኩነታት፡ እቶም ዝለኣኹዎ፡ ብዛዕባ ኣፍሪቃ ንዝረኣዩ ሓዲጉ ኣብ ዝተላእኮ ልኡኽ ተሞርኲሱ ዓናቕቕ ክጽሕፍ እዩም ዝበድዱዎ። ዝምስጦ ኣፍሪቃዊ ባህሊ እንተድኣ ተዓዚቡ፡ ኣብ ማህደራት ኣዒንቱን ኣእምሮኡን ጥራሕ እዩ ዝተርፍ። እቲ ንኽየጽ ዝተዋህቦ ዕማም ንሕማቕ ባህላዊ ልምድታት ኣፍሪቃ ምቕላዕ ጥራሕ ስለዝኾነ። ኣሸበሸብ ስሕታን መዓልቲ ወዓሉ ወይ ሰሚዒቱ ደፋፊኡዎ ንሓቀኛ ኣፍሪቃዊ ባህሊ ክገልጽ እንተድኣ ፈቲኑ ግና፡ ዓንቀጹ ንኣዴኻ ማይ ወረደላ ካብ ምባል ሓሊፉ እትፍይዶ ነገር የብላን። እቲ ሓይሊ ኣብ ኢዶም ስለዘሎን ምድዋን ኣፍሪቃዊ ጽባቐ ፖሊሲኦም ስለዝኾነን።

ከምኡ ስለዝኾነ፡ ፈተወ ጸልኣ እተባህሎ ካብ ምግባር ዝሓልፍ ምርጫ ስለዘይብሉ፡ ነቲ ዝረኣዮ ተበላሒትነት ሓዲጉ፡ ነቲ ምዕራባውያን ኮነ ኢሎም ዘተኣታተውዎ ናይ ተጻባይነት መንፈስ ከንጸብርቕ ይጽዕር። ነቲ ዝረኣዮ ሓድነት ህዝቢታት ገዲፉ፡ ነቲ ባዕላቶም ዘጐሃሃሩዎ ፍልልይን ግርጭትን ከመሓላልፍን ኪዝርግሕን ይፍትን። ንብልሒ ኣፍሪቃውያን ውልቀ-ሰባትን መራሕትን ርእዩ ከምዘይረኣየ ብምኻኑ፡ ነቶም ብሳላ ምትብባዕ ምዕራባውያን ኣብ ገዛን ብልሽውናን ዝሕምብሱ ውልቀ-ሰባትን መራሕትን ከም ኣብነት ኣፍሪቃ ከቕርቦም ይመርጽ።

ኣፍሪቃ ናይ ጸልማት ኣብነት ኮይና፡ እቲ ኮነ ኢሎም ዘተኣታተውዎን ንኽተኣታቶ ዘተባብዕዎን፡ ብልሽውና፡ ጥሜት፡ ድንቁርናን ጭቕጭቕን ስም ኣፍሪቃ እናኸለዓል ቀልጢፉ ዝቐጀለካ ሓሳብ ንምግባሩ ኣብርቲዖም ይሰርሑ። ተስፋ እተቐርጽ ኣህጉሪ ጸለምቲ እናበሉ ኸኣ ይገልጹዋን የስተናዕቑዋን።

ሕጂ፡ ኣብ'ዚ ኣፍሪቃዊ ንቕሓት ዝበርኸሉ ዘሎ እዋን እንተኾነ እውን ቀዳማይ መጥቃዕታዊ ግንባርም ብመገዲ መራኸቢ ብዙሓንም ከም ዝኸውን ይገብሩዎ ኣለው። ምኽንያቱ፡ እዚ ኣብ ኣፍሪቃዊ ዓለም ዝቀላቐል ዘሎ ናይ ምቅዋም ባህሊ ሕማምም ርእሲ ኮይኑዎም ኣሎ።

እዚ፡ ንማዕከናት ዜና ዓለም ከም'ቲ "ኣብይን ኣደይን ጠይቑ ጸሎቶም" እዩ ዝኾኖን ዘሎ። እዚ ዜና'ዚ፡ ንሶም ዝሕሾም ፈሊጦምን ኣለልዮምን "ኣይንደልየኩምን ኣና!" ዝበሉዎም ዘለዉ ኣህዛቡ፡ ሓደ ደረጃ ናብ ላዕሊ ክኸውን እንከሎ፡ ንቶም ብሃብቲ ወጹዓት ህዝቢታት ክንቀሳቐሱ ዝጸንሑ መንግስታት ምዕራብ ግን፡ ሕማም ርእሲ ምኻኑ ዝተርፍ ኣይኮነን። ስለ'ዚ ከኣ እዮም ብሕርቃርቆት ኣሰናዎም ኩሓራቕሙ ዝሰምዑ ዘለዉ።

ካብ ሰሩ እንተደኣ ተራእዩ እውን፡ ጋዜጠኛታት ምዕራብ ዝለኣኹዎ ልኡኽ ምድዋን ኣፍሪቃዊ ጽባቐ እዩ። እቲ ሓሊፉ ብኣፍሪቃውያን ዝዀነ እወታዊን ኣተባባዒን ለውጢ ድማ፡ ንዕላማኦም ዝጻረር እዩ። ስለ'ዚ፡ ኣብ ኣፍሪቃ እትለዓል ጽብቕቲ ነገር፡ ኣብ ኣእዛን ምዕራባውያን እንተደኣ በጺሓ፡ ርእሲ ከተንጸራሩ ብዘይካ ምኽኣላ ዘጠራጥር ነገር ኣይኮነን።

ግደ ሓቂ ግን "ንደሞክራሲ፡ ምዕባለን ሰላምን እንሕለቕ ንሕና ጥራሕ ኢና" እናበሉ፡ ተገዚኦቲ ደሞክራሲ ብዛዕባ ምኽኣናም ወግሐ ጸብሐ ዓንገረር ዝብሉን፡ ነቲ ላህመታዊ ደሞክራሲ ጥራይ ሐዞም ኩርማጅ ሓይሊ እናተጠቐሙ፡ "ኣይትጸርርና ዓለም" ዝብሉ ዘለውስ ንሳቶም እዮም። እንተኾነ ግን እቲ ኣብ ውሽጢ ዘሎ ሓቂስ ካልእ ኮይኑ እዩ ዝጸንሓቶ። እቶም ብጭጌውጭጌውታኦም ምድሪ ሰማይ ዓብሊኾም፡ ሓቂ ቀቢሮም ሓሶት ዘንግሱ፡ ዓይኒ ንዝረኣየቶ ናብ ኣእዛን በጺሑ ኣእምሮኣዊ ፍርዲ ንኸይወሃቦ ዝዮብሰሰ - ንሳቶም ኮይኖም እዮም ዝጸንሑና።

ብኸም'ዚ፡ ኣፍሪቃ ገኒሸል ምዕራባውያን ሃገራት ካብ እትኸውን ኣይወሓደን። እንተኾነ ሎሚ'ን ትማሊን ሓደ ኣይኮነን። ትማሊ ብሓደለ ብምጥዋዕ ወይ ብምትላል ንኣፍሪቃውያን ብምግንባዝ ብቐጥታዊ ገባቲ ኣጽዋርም ብምሻኽ ንዙብታ ክሰልጡዎ ዘፍቅድ ግዜ እዩ ነይሩ። ሎሚ ግን ኸም'ዚ ዝበለ ኣገባብ ኣገዛእዛ ዘፍቅድ ህሞት የለን ናብ ምባል ጀሪና ኢና ንምርካ ዘለና። ዓለምና እቲ ዝነበረ መዳረጢ ተኪኡ ብዘይረሳ ኣገባቡ መልክዑ ለዊጡ ሰብት ኢሉ ዝኣተወ ስልቲ ሓድሽ መግዛእቲ ናብ ዘበቅዓሉ ግዜ እያ ትኃዓዝ ዘላ።

ንሳቶም እውን ስዉር መግዛእታዊ ሜላኦም ንምንዋሕ ኣቕዲሞም ዘዋፈሩዎምን ድሒሮም ዝቘጸሩዎምን ሃሱሳቶም ካብ ምውፋር ዓዲ ዘውዕሉ ኣይኮኑን። ብትንፋሶም ዝንቀሳቐሱ ኣፍሪቃውያን መራሕቲ ምህላዎን ንዕማሞም ዘሰልጥ ዕዙዝ ጉዳይ ምዃኑን ስለዝፈልጡ።

እዚ ንምግባር፡ ንኣፍሪቃዊ ሃብቲ ንምርሳዩ፡ ግድን ኣብ ድሕሪ ኣፍሪቃውያን መራሕቲ ክኾኑ ኣለምዎ። ነቲ ኣብ ቀድሚ መጋረጃ ኮይንካ ምዝመዛ ዘፍቅድ ግዜ፡ ኣብ ድሕሪ መጋረጃ ብምዃን ከምዝምዝሞ ዘኽእሎም ንድፊ ክሕድፉ ነይሩዎም። ስለዝኾነ ድማ፡ እዚ ንድፊ'ዚ ኣብ ዓወት ክበጽሕ ዝኽእል መራኸቢ ብዙሃናም - ኣብ ቀድሚት ክሰልፉዎ ግድን ይኸውን።

ብኸም'ዚ፡ እቲ ብምስሊ ኣፍሪቃውነት ተቐሪጹ ብየዙብሪ ግን ንምዕራባውያን ዘገልግል ሰማዊ መራሒ ብመራኸቢ ብዙሃናም ይንብድብድ። ንሱ፡ ኣሹሓት ሰባት ኣጸኒቱ ሓንቲ ዒላ እንተደኣ ኩዒቱ፡ ኩሉ'ቲ ንስለሉ ደው ዝበለ ምዕራባዊ መራኸቢ ብዙሃን ስሙ ንምድማቕ ስሌኡ ይጭድር። "እከለ ኣብነታዊ መራሒ. . ." እናበሉ ይዋጥዋሉ። ትርግታ ህዝቢ ዘይሰምዖ መራሒ ክስሱ፡ ሳላ ንረብሓታት ምዕራባዊ ዓለም ደው ዝበለ ጥራይ ካብ ንገስ ናብ ንገሰ ነገስት ዘደይብ ስም ይዕደሎ።

ብኣንጻሩ፡ ሓደ ብስልን ብህዝቡውን ሃገራውን ጠመተኡ ዘተግእም ሰብ፡ ኣብ ክንዲ ትርግታ ልቡ ትርግታ ልቢ ህዝቡ ዝሰምዕ መራሒ እንተደኣ ተቐልቂሉ ድማ፡ ኣኽናፍም ናብኡ ገጹ ይዝምቢ። ንምድሃሉ ይሰርሑን ኣብ ዘርያኡ ይዝምብዩን። ንኻልኦት 'ንኸየጉርሓልና' ካብ ዝብል ፈሊጥ፡ ኩሉ'ቲ ኪጉበርዎ ዘለዎም ሸርሒታት የዋድዱሉ። ካብ ህዝቡ ንምንጻል ንቑጠባ ሃገር ኣብ ምርማሽ ኣድሂቦም ይሰርሑ። በቲ ንሳቶም ዝደልዩዎ ኣሚን በዚሊ መራሒ ንምትካኡ ዓሌታውን ሃይማኖታውን ፍልልያት ኣብ ምፍጣር ይጽዩ። ህዝቢ ንምንቛት ማእሊያ ዘይብሉ ሕቡእ ባጀት የጽድቑ። ምስ ዕላምኦም ዘይቃዶ መራሒ ስለዝኾነ።

ኣብዚ እዋን እንተድኣ መጺእናኻ፡ እዚ ግዜ ንማዕከናት ዜና ምዕራብ ኣራእሰን ዘንጸራሩወን እዋን እናኾነ ይመጽእ ኣሎ። ኣብ ዝተፈላለየ ክፋላት ኣፍሪቃ ናይ ምዕራብ ጸልዋ ወይ ልዓት ዝሓዙ መራሕቲ እናተኣልዩ፡ ብደለይቲ ለውጢ ክትክኡ ንርእዮም ኣለና። እቲ ብስም ዓቃብ ሰላም ናብ ዝተፈላለያ ሃገራት ኣፍሪቃ ኣትዩ ዝጸንሐ ሰራዊተን ክስጉማን ክድረፈርን ጀሚሩ ኣሎ።

እዚ ኣብ ማሊን ኒጀርን ካልኦት ቦታታትን ዝተኻየደ ዓቃብ ሰላም ሓይሊ ናይ ምስጓግ ስጉምቲ፡ ኤርትራ ኣቐዲማ ዝሓለፈቶ መድረኽ ኮይኑ፡ ኣብ ታሪኽ ተሰኒዱ ኣሎ። እቲ ናይ ኤርትራ ኣሰር ፍሑኹ እናበለ ኣብ ኣፍሪቃውያን ኣሕዋት ከም ዝኣተወ ንርእዮ ኣለና። እዚ ከም'ዚ ዝኣመሰለ ክስተት፡ ብሓደ ለይቲ ዝመጽአ ሃንደበታዊ ክስተት ኣይኮነን።

ደምር ወጽኢት ናይ'ዚ እዚ ክፈልጥ ዝደለየ ሰብ ወይ ትካል እንተድኣ ኣሎ ግን፡ ናብ ድሕሪት ተመሊሱ ሰዓት'ዛ ሃገር ክየገጽል ኣለዎ። ኤርትራ ዝሓለፈቶ መስገደል፡ ዝኸፈለቶ ዋጋ፡ ዝተኸሰረ ሰብን ግዜን፡ ዝበረ መግለጺ ኣልቦ ጅግንነትን ምጽማምን፡ ቅንዕና መራሕትን ተመራሕትን፡ ሃገር ዝሰገረቶም ናይ ጸለመን እገዳን ብደሆታት ክንደይ እሞ ክበዝሕዩ።

ብሓጺሩ ግን፡ ነገሩ ከም ቀደም ይመስለክን ውሕጅ ይወስደክን እዩ ኮይኑ ዘሎ። እዚ ኸኣ፡ ንማዕከናት ዜና ምዕራብ ደወል ሓደጋ መጺኡ ኩነታት ሃገራቶም ምኻኑ ተሰዊጡዎም ኣሎ። ከምኡ ክንዲ ዝኾነ፡ ነታ ብቐደሙ እውን ናይ ጸቡቕ ሕማቕ ኣብነት ከይትኾናም ዝፈርሕዋ ዝነበሩ ኤርትራ፡ ብየብቢ መዝሮ ገይሮም ክጥምቱዋ ንርእዮም ኣለና።

ምኽንያቱ፡ ኣፍሪቃውያን ሸግርም እንተደኣ ፈቲሖም፡ እቲ ኣብ ሕቡእ ቁጠባ ኣፍሪቃ ዝምርኮሰ ቁጠባኦም ክረኽቡዎ ኣይክእሉን እዮም። ንሱ እንተዘይተረኺቡ ኸኣ፡ ክሳዕ ዓንቀርካ ምዕጣቕ ክህሉ ኣይኮነን። ኣይኮነንዶ ክሳብ ዓንቀርካ ምዕጣቕ፡ ንህዝቢታቶም ምቕላብ እውን ከምዝሸግርም ጸቡቕ ገይሮም ይፈልጡዎ እዮም።

ስለ'ዚ፡ ካብዚ ሸግር'ዚ ንምውጻእ፡ ሕጂ'ውን ነቶም ጭሩኣም ደገሎም ከዩጸወዑዎም እንከለዉ "ኣብዮት ጉይታይ!" ዝብሉ መጋበርያኦም ዝኾኑ ኣፍሪቃዊ ስም ዝለበሱ ኣፍሪቃውያን መራሕቲ፡ ኔው ነጀው ከምዝብሉዎም ርጉጽ ነገር እዩ። ኣፍሪቃዊ ንቕሓት ግን፡ ብኣንጻር ጉዕዞኦም ካብ ዕለት ናብ ዕለት እናሰፍሐን እናዓሞቘን ይመጽእ ኣሎ።

ኤርትራ፡ ነቲ መዳርግቲ ኣልቦ ዝበዝሐ ዝበረ ተጋድሎ እውን ንበይና ዝሰገረቶ ሃገር እያ። እዚ ንምሰጋር ዝኸፈለቶ ክቡር ዋጋ ከምዝሎ ኩሉ ዝፈልጦ ሓቂ እዩ። ይኹን እምበር፡ መንግስቲ ኤርትራ፡ ህዝቡ ወዲቡ ብዘዋርዖ እናኣንቀሐ ብዘፍቲ ወጥርታት ተሰናቢዱ ማስመሩ ሳላ ዘይሰሓቶ፡ እዛ ብዙሓት ኣፍሪቃውያንን ካልኦት ሰዓብትን ኣጥርያ ትርከብ። ነቲ በይና ክትጓዓዘሉ ዝጸንሐት ቅዱስ መገዲ፡ ሎሚ ምስ ብርክት ዝበላ ሰዓብቲ ኣፍሪቃዊ ለውጢ ኮይና ክትጓዓዝ ጀሚራ ኣላ።

ብዓንተቦኡ እውን፡ ንመንግስቲ ኤርትራ እዮም ነቲ ሓቀኛን ውድዓውን ኩነታት ናብ ካልኦት ከየሰጋግረሉም ዝፈርሕዎ ነይሮም። ካብ'ዚ ሰገኣት እዚ ተበጊሶም፡ እታ ቁልዒ ናብ ሃልሃልታ ተሰዊጣ ናብ መላእ ኣፍሪቃ ንኸይትልሕም ብዘተፈላለየ ምስምስ ክድህኩዎ ጸኒሖም። እዚ ግዱ ብሳላ ጽንዓት ህዝብን መንግስትን ኤርትራ፡ እቲ ምዕራባውያን ክፈርሑዎ ዝጸንሑ ደቦና ሰገኣት ኣብ ጸላም ኣፍሪቃ ክነጠጢ ጀሚሩ። እዚ ደቦና እዚ ብምልእኑት ኣብ ዝዘንበሉ እዋን፡ እቲ ንሱ ዝፈጠሮ ውሕጅ ነቶም ብሃብቲ ኣፍሪቃ ዝኸሰዱ መራሕቲ ኣፍሪቃን ብሃብቲ ኣፍሪቃ ዝበልጸጉ ምዕራባውያንን ክጸራርጎም ምኽኑ ናብ ጋህዲ ብርሃን ገጹ ይቕልቀል ኣሎ።

ሎሚ ኣፍሪቃውያን፡ ነቲ በትሪ እንኮ ቀጽራዊ ስርዓት ምስ ሓዙ ወግሐ ጸብሐ ኩርኹረኦም ክጥኩድ ዝጸንሐ ምዕራባዊ ዓለም፡ 'ኣሊና' ክብሉዎ ጀሚሮም ኣለዉ። ጸለመ ሰብ ፍሉይ ረብሓን ተላኣኣኽቶምን እውን ብዘየገድስ፡ እቲ ክበጽሕ ዝድለ ዕላማ ክበጽሕ እዩ። ዝኸቕሐ ዝተወደበን ዝዓጠቐን ህዝቢ እዩ ኩሉ ግዜ ዝስዕር።

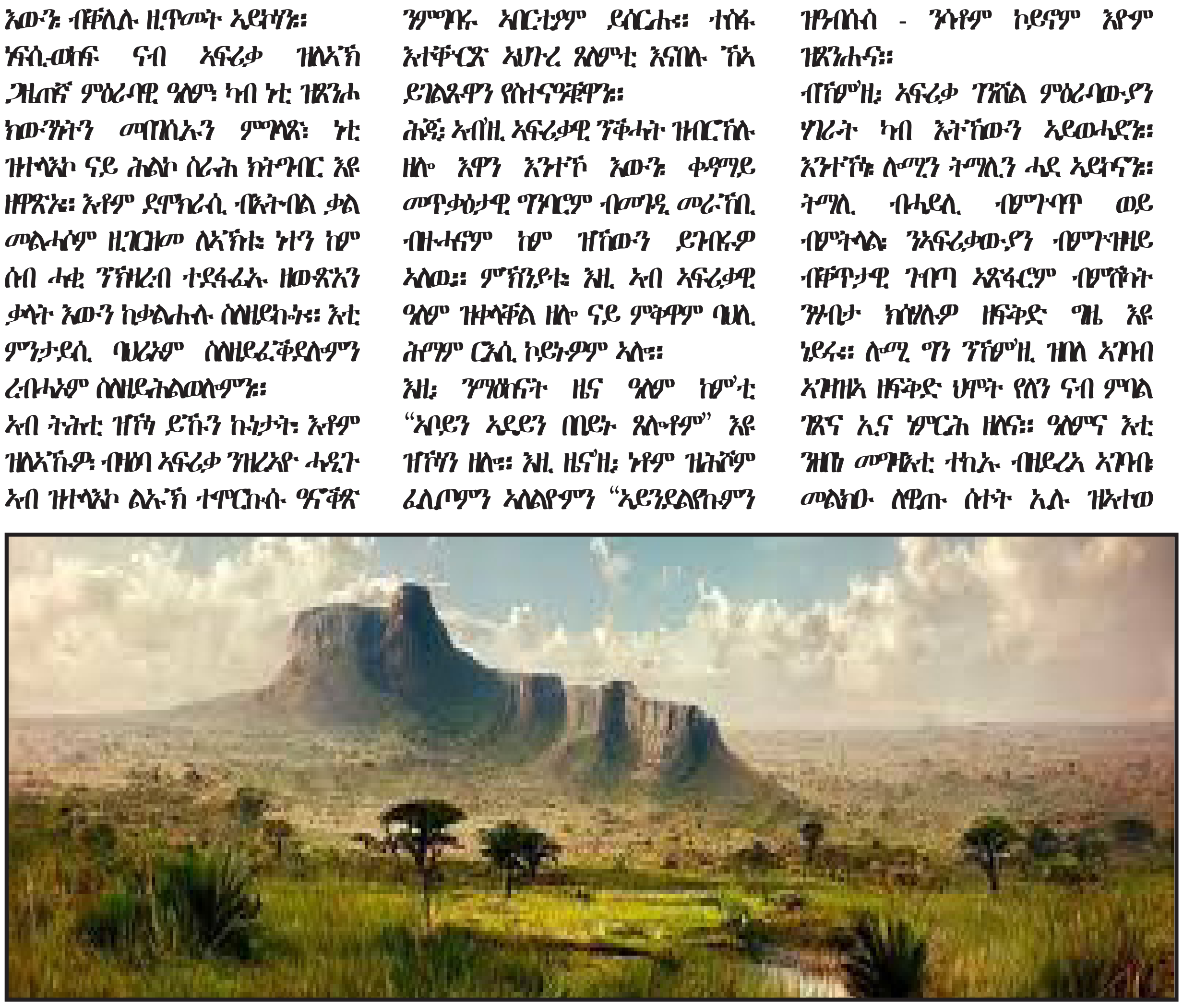

ፍረ ጻዕሪ

ሕርሻን መግብን

ዓንደመስቀል በርሀ

ኣድላይነት ዕቀባ መግቢ እንስሳ

ካልኣይን መወዳእታን ክፋል

ኣቶ መብራህቶም ገብረሂወት

ክቡራት ኣንበብቲ ዓምዲ ፍረ ጻዕሪ፡ ኣብ ዝሓለፈ ቀዳማይ ክፋል ናይዚ ኣርእስቲ፡ ሓፈሻዊ መእተዊ፡ ኣገዳስነትን ዕላማን ዕቀባ መግቢ እንስሳ፡ ቀለልቲ ሜላታትን ብንኡስ ዓቅምን ሓረስታይ ክዕየዩ ዝኽእሉ ኣገባባት ዕቀባ ከምኡ'ውን ኣገባብ ኣተዓቃቕባ ቀሚጦ ሓሰር እኽሊ ገሊጽና ኔርና። ኣብ ናይ ሎሚ ካልኣይን መወዳእታን ክፋል ድማ ንኣገባብ ኣተዓቃቕባ ሓሰር፡ ኩምራ ሳዕርን ጸፍጻፍ ቃንጫን ዝምልከት ትሕዝቶ ቀሪቡ'ሎ።

ኣገባብ ኣተዓቃቕባ ሓሰር

ኣብ መብዛሕትኡ ገጠራትና፡ ኩምራ ሓሰር ብመንደቕ ወይ ብሓጹር ተኸሊሎም ገሊኦም ኣብ ጎላጉል ገሊኦም'ውን ኣብ ጸዳፍን ቃልዕን ቦታታት (መንበር ኣሕሳር) ተኹሚሮም ይዕቀቡ። ብሰንኪ መዕቀልን ጽላልን ዘይምግባር እቲ ክሙር ሓሰር ኣደዳ ማይ፡ ጸሓይን ንፋስን ይኸውን። በዚ ድማ ይብስብስ ትሕዝቶ መኣዝኡ ኸኣ ይጠፍእ። ስለዚ ኣብ ዓቢ ክሳራ ከውድቐና ይኽእል። ግዳይ ፍልሑ፡ጎመዳ ካልኦት ባልዓትን ኮይኖም ክባኽኑ እውን ንዕዘብ። ስለዚ ሓረስቶት ኣድላዪ ዝብሃል ምድላዋት ብምግባር ኣብ ግዚኡን እዋኑን ብምእካብ ብዝግባእ ክንዕቅቦ ኣለና።

2. ኩምራ ሳዕሪ

ሳዕሪ ካብ መግሃጫ ወይ ካብ መስኖኣዊ ልምዓት ክርከብ ይኽእል። ኣብ እዋን ምጅማር ዕምባባ ክዕጸዱ እንተኽኢሎም ዝበለጸ ትሕዝቶ መኣዛታት ኣሎዎም። ብመስኖ ኣብ እነልምዖም ሳዕሪ ኣብ ደረጃ ዕምበባ ምዕጻዶም ዘጸግም ኣይኮነን። እንተኹነ ኣብ ፍኑው መግሃጫ ብቐጻሊ ሓድሽ ዘርኢ ሳዕሪ እናዘራእካ ክኽየድ ክብደት ወጻኢታት ስለ ዘለዎ፡ ብዙሕ እዋን ዘይምእምእን ዘየዋጽእን ኰይኑ ይርከብ። ኣብ እዋን ዓጺድ ሳዕሪ ካብ እግሪ 20 ወይ 30 ሰንቲ ሜትር ልዕል ብምባል ክንዓጽዶ ኣለና። ከምኡ ዝገበር፡ ሓመድ ከይህሰን ጽማረ-ብርሃን (photosynthesis) ክዕንቀጽ ስለ ዝኽእልን ብዓቢኡ ኸኣ ወለዶ ሳዕሪ ኽይኩለፍን እዩ።

ንቑጽ ሳዕሪ ክንድልብ ዘድሊ እኳ እንተኾነ፡ ብዝያዳ ግና ሳዕሪ ብጥሉሉ ብዝግባእ ነቒጹ ኣብ ውሑስ ቦታ ከም ዝዕቀብ ምግባር ዝበለጸ እዩ። ዝህልዎ ጠሊ ከም ዝድለ እንተ ዘይሃፊፉ ኣብ መኽዘን ክበላሾ ስለ ዝኽእል ብጥንቃቐ ክደርቕ ይግባእ። ተኾሚሩ ካብ ባልዕ ናጻ፡ ካብ ጸሓይ፡ ንፋስን ማይን ዘጥቅዖ ቃልዕ ቦታ ብምእላይ ኣብ ዉሑስ ክኽዘን የድሊ። ብሻላ ተራእዩ ኣብ ግዳም ወይ መዕቀቢ ኣብ ዘይብሉ ሰፈር ምግባር ግና ኮንቱ ጻዕሪ ስለ ዝኸውን ዓቲብና ክንሰርሓሉ ይግባእ።

ካብ ብቑዕ ምፍራይ ሳዕሪ ናብ ብቑዕ ምዕቃብ ሳዕሪ ብምስጋር ንኡድ ክዙን መግቢ እንስሳ ክንዕቅብ ናይ ግድን እዩ። ብሉጽ ሳዕሪ ክንዕቅብ፡ ሰለስተ ወሰንቲ ረቛሒታት ኣለዉ፦

1. **ዓይነት ሳዕሪ፦** ዓሌታት ሳዕሪ ቀጢን ጉንዲ ወይ ብርዒ ዘለዎም ገሊኣቶም'ውን ረጕድ ብርክን ብርዕን ከም ዘለዎም ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ብእኡ መጠን ኣብ ምንቃጽ ዝተፈላለየ ኣልያን ክትትልን ከምኡ ድማ ዝያዳ ናይ ምንቃጽ ግዜ ይወስዱ።

2. **ኩነተ-ኣየር፦** ኣብ ምንቃጽ ሳዕሪ ወቕቲ ኩነታት ኣየር ወሳኒ እዩ። ሳዕሪ ንኽነቅጽ ኣብ ግዜ ጸሓይ፡ ትሑት መጠን ራህዲ፡ ማእከላይ ፍጥነት ንፋስ ዝዓብለሎ ክኸውን ይምረጽ። ክሊማ ባህርያዊ ምልውዋጥ ስለ ዘሎዎ፡ ኩነታቱ ምሉእ ብምሉእ ንምቁጽጻሩ ኣጸጋሚ እዩ። ካብ ተመኩሮ ወይ መጽናዕቲ ዝጥረ ፍልጠት ተጠቂምካ ኣድላዪ ምድላዋት ክግበርን ምቹእ ኣዋርሕ ንምምራጽ የብቅዕ እዩ። ክሳብ ትንበያ ኩነታት ኣየር ብምውካስ ወይ ምክትታል ሳዕርና ብግቡእ ንምንቃጹ ወይ ኣብ እዋን ምንቃጽ ከይባላሾ ደጋፊ ተራ ኣለዎ።

3. **ምሕደራ፦** መስርሕ ምንቃጽ ሳዕሪ ካብ ሰለስተ ክሳብ ሓሙሽተ መዓልታት ይወስድ። ብግቡእ ብምዝርጋሕ ዘድሊ ጽዑቕ ክትትል የድልዮ። ጽሩፍ ኣነቓቕጻ ሳዕሪ ዘድሊ፡ ሳዕሪ ከይበላሾ ጥራይ ዘይኮነ፡ ምሒር ምንቃጽ ብዙሕ መኣዛታት ሳዕሪ ክምዝሃፉ ስለ ዝገብርን'ዩ። ምእንቲ'ዚ ጻዕርታትና ብውሕሉል ምሕደራ ዝተሰነየ ዕዮ ክኸውን ግድን እዩ።

3. ጸፍጻፍ ቃንጫ

ካብቶም ኣብ ሕማቕ እዋን ዘሳግሩ መግቢ እንስሳ ሓደ ቃንጫ እዩ። ዝተፈላለየ ዓይነትን ትሕዝቶን ዘለዎም ቃንጫታት ከም ዘለዉ ዝፍለጥ ኰይኑ፡ ኣብ ሃገርና ካብ ዝፈርዩ ቃናጩ፡ ናይ ዕፉን፡ መሽላን ብልቱግን ዝውቱራት እዮም። ኣብ ትሕዝትኦምን ጣዕሞምን ከኣ ፍልልይ ኣለዎም። ንመግቢ እንስሳ ተባሂሎም ዝዝርኡ ናይ ቃንጫ ኣእካል፡ ኣብ ደረጃ ውልዶ ልምዕነቶም፡ ቅድሚ ፍረ ምብጽሖም፡ ብዕላማ ተዓጺዶም ኣብ ጥቕሚ ምግብነት እንስሳ ክውዕሉ ይኽእሉ።

ኣብ ፍረ በጺሖም ድሕሪ ምእካብ ምህርቲ ኣብ ረብሓ ነውዕሎ ቃንጫ ክንዛረብ እንተ ኴንና ግና ዝነበሮም ጠሊ ምስ ወድኡ ስለ ዝዕጸዱ ኣብ ምንቃጾም ንሃልኮ የለን። እቲ ቐንዲ ጸገም ናይ ቃንጫ ኣብ ምግዕዓዝን ምኽዛንን ኰይኑ ንረኽቦ። ምኽንያቱ ብሰንኪ ርጉዱን ንውሓቱን ብቐሊሉ ካብ ቦታ ናብ ቦታ ክነግዕዞን ኣብ ጽብብ ዝበለ ቦታ ክንክዝኖን ስለ ዘሸግር።

ከምዚኣቶም ዝበሉ ጸገማት ንምውጋድ ግና ንቓንጫ ብዝግባእ ቀራሪጽና/ ከናቲፍና ክነዳልዎም እንተ ኽኢልና፡ ኣብ ጽዕነት ይኹን ኣብ ምኽዛን ብቐሊሉ ክእርነቡልናን ክጥርነፉልናን ይኽእሉ። ብተወሳኺ እንስሳታት ብዘይ ጸገም ክምገብዎም ይኽእሉ። ቃንጫ ከም ዘለዎ ብነዊሑ ከይተቐርጸ እንስሳታት ክምገብዎ ንዕዘብ ኢና። እዚ ግና ንጥሪትና የጸግመን እዩ። ክምገብኦ ከለዋ ኣብ ኣካላተን ጉድኣት የስዕበለን፡ ዓይነን ክወግኣንን ኣፈንን መልሓሰን ጨንዲሑ ከድምየንን ይርኣዩ። እንስሳታት ከም ሰብ ምቹእነትን ድሕነትን ስለ ዘድልየን፡ ክነስተብህለሉ ይግባእ። ብተወሳኺ እቲ ቓንጫ ምስ መሬት ተለሊዉ፡ ብሽንትን ቀልቀልን ተበላሽዩ፡ እንስሳታት ኣብ ዘይበልዕኦ ደረጃ በጺሑ ብላሽ ክባኽን ንምልከት ኢና። እዚ እውን መኣረምታ የድልዮ።

ኣቐዲምና ከም ዝገለጽናዮ፡ኣብ ምኽዛንን ምዕቃብን ቃንጫ'ውን ኣድህቦ ዘይምሃብ ከም ዘሎ ኣይክሓድን። ከመይሲ ውሕሉል ኣጠቓቕማ ጸጋታት ተጎስዩ ዝሓልፍ ኣይኰነን።

ዝበዝሐ እዋን ኣሕጽር ኣቢልካ (ከንቲፍካ) ስለ ዘይዕቀቡ፡ ቦታ'ውን ስለ ዘይርከብ ኣብ ግራት ከይተኣከቡ (ከይተጠርነፉ) ባኺኖም ዝተርፉ ኣለዉ። እቶም ዝእከቡ ቀናጩ ድማ ኣብ ዋላ (ገበላ)፡ ኣብ ዝባን ናሕሲ ህድሞ፡ ኣብ ልዕሊ መረባዕ ከምኡ'ውን ኣብ ፈቐድኡ በረኻ ኣብ ልዕሊ ኣግራብ ተጸፍጺፎም ኣብ ቃልዕ ተሰቒሎም ይርኣዩ። ኣቐዲምና ከም ዝጠቐስናዮ ኣደዳ ጸሓይ፡ ማይን ንፋስን ኰይኖም ይበላሸዉ፡ ጠቓምነቶም ድማ ከምቲ ዝድለ ኣይከውንን።

እምበኣርከስ ተረፍ ምህርቲ ኣእካል (ሓሰር፡ዱርቃ፡ጉርዲ፡ቃንጫ...) ይኹኑ ሳዕሪን ቆጽለ-መጽልን ብግቡእ ኣኪብና፡ ከዚንና ክንዕቅቦም ይግባእ። ኣብ ኢድና ዝርከቡ ጸጋታት ብዉሕሉል ኣገባብ ምጥቃም ክጽቀጠሉ ኣድላዪ እዩ። ከምዚ ብምግባርና ንገዝእ ጥሪትና ካብ ምቕላብ ሓሊፍና፡ ነቶም ካብ ዕዳጋ መግቢ ብምግዛእ ብፍኑው ይኹኑ ብዕጹው ዘፍርዩን ዘስብሑን ወነንቲ ጥሪት ቀረብ መሸጣ መግቢ እንስሳ ብምድላው፡ ተጠቀምቲ ከም ዝኾኑ ምግባር ተወሳኺ ዓቢ ዕዮ ሓረስቶት እዩ ክብሃል ይክኣል። በዚ መሰረት እንዕቅቦም መግቢ እንስሳታት ቐጥታዊ ምንጪ ኣታዊ ገንዘብ ይኹኑ ኣለዉ። ሓረስቶት ወይ ኣልማዕቲ ኸኣ ተጠቀምትን ጠቐምትን ክኾኑ ይበቕዑ። ውሕስነት መግቢ እንስሳ ንምርግጋጽ ዝዕየ ዕዮ ድማ ዕዉት ይኸውን። ብሓፈሻኡ እንዕቅቦም መግቢ እንስሳታት ኣብ ግዜ ሕጽረት ዋሕስ ዝኾኑ፡ ብቑዓት፡ ኣብ ጥዕና እንስሳታት ጸገም ዘይፈጥሩ፡ ኣብ ፍርያት ጸባን ስጋን ካልእ ኣገልግሎትን እንስሳታት ዓቢ እጃም ዘሎዎም ከምኡ'ውን ምንጪ ኣታዊ ገንዘብ ዝኾኑን ክኾኑ ይግባእ።

***

ሽባብ

ሃማመተኤ

ሞያን ስራሕን

ሞያዊ ሓላፍነት?

እንጅ. ምሉእብርሃን ሃብታይ

ሓደ ዓይነት ትምህርቲ ንወስድ ዝነበርና ተመሃሮ ኑቲ ክልሰ-ሓሳባዊ ትምህርቲ ዝሕግዝ ግብራዊ ስራሕ ንምዕዛብ ተባሂሉ፣ ናብ ኣብ'ቲ እዋን'ቲ ዝህነጽ ዝነበረ ሓድሽ መጻረዪ ማይ ከተማ ኣስመራ ተጓዒዝና። ኣብ'ቲ ቦታ ንዘጸንሑ ዋርድያታት ፍቓድ ኣብ ዝሓተትናሉ እዋን፣ ኑቲ ስራሕ ዝመርሖ ዘሎ ሓላፊ ተወኪሶም ፍቓድ ክሳብ ዝረኽቡ ኣብ ኣፍደገ ክንጸንሕ ሓቢሩና። እንተኾነ ዝተደለየ ሓላፊ ካብ'ቲ ኣትይዎ ዝነበረ ጉድጓድ ክሳብ ዝርከብ ነዊሕ ግዜ ሓሊፉ። ድሕሪ ነዊሕ ትጽቢት ከኣ፣ ሓደ በጃ-ኾይኑ ብዘይትን ሓመድን ዝረስሐ ጻዕዳ መንእሰይ ንኽንኣቱ ብምፍቃድ መሪሑና ንውሽጢ ኣተው።

እቲ ፕሮጀክት ልዑል ጥንቃቐ ዝሓትት ኮይኑ፣ ዝተፈላለየ ዝተወሳሰበ ትቦታት፣ ማይ ብብደረጃኡ ዝጻረየሉ መናፊት፣ ገንእታት ወዘተ… ዘጠቓልል ዕብይ ዝበለ ስራሕ'ዩ ኔሩ። እዚ ካብ መንን ስርሑ ኮሊፍና ዝጸዋዕናዮ ሰብ ከኣ፣ ንብምሉኡ እቲ ስራሕ ዝመርሕ ሰብ'ዩ። ንዓይ ከም ተመሃራይ ኣብ'ቲ እዋን'ቲ ዝመሰጠኒን ክሳብ ሎሚ ንኽዝክሮ ዘገደደኒን ነገር ግን ኣብ'ቲ ስራሕ ማዕረ'ቶም ሰራሕተኛታት ፈፈው ክብል ምጽንሑ ጥራይ ኣይኮነን። ንኩብሲ ወከፍ ኣብ'ታ ፕሮጀክት ዘላ ንጥፈት ሓደ ብሓደ መሪሑ እንዳርኣየና ከሎ ዝህቦ ዝነበረ ዝርዝራዊ ሓበሬታ ብኽልሰ ሓሳብ ዝተሰነየ ምንባሩ እዩ። ብዛዕባ'ቲ ስራሕ ክዛረብ ከሎ መወከሲ'ውን ከየድለዮ ንዘዝሓተትናዮ ሕቶታት ብቑጽሪታት ዝተሰነየ ሓበሬታ ይህበና። ብምልእታ እታ ዝራሕ ኣብ ርእሱ ኣጽኒሕዋ። ንዘዝሓተትናዮ ሕቶታት (ገሊኡ ኑቶም መማህራንና ክሕተት ዝግብኦ'ውን ክንሱ፣) ከይሰልከየ ብምምላስ ኣዕጊቡና። ብናተይ ገምጋም፣ ኣብ ኣካላቱ ዝነበረ ርስሓት ንግፍግፍ ኣቢልካ፣ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ወይ ኮለጅ ንኽምህር እንተዝሰደድ'ውን ሸዓኣ ናይ ምሸት ክላስ ምጀመረ መሰለኒ።

ኣብ ዝተፈላለዩ ኣብያተ ጽሕፈት ወይ ኣብያተ ዕዮ እንረኽቦም ናይ ስራሕ ሓለፍቲ፣ ምስ ስርሖምን ሞይኦምን ዘለዎም ዝምድና፣ ቁሩብ ስርቕ ኣቢልና ነስተብህል'ዶ? እኹል መጽናዕቲ ደኣ ኣይተገብረሉን እምበር ብብዓይኑቶም ሰባት ኢና ንረክብ። ገሊኦም ምስ'ቲ ስራሕን ሰራሕተኛን ፍጹም ተወሃሂዶምሲ ሓቲትካ እንተዘይኮይኑ ብማዕዶ ክትለልዮም ዘይትኽእል። እቲ ስራሕ ከኣ ብሓባራዊ ድፍኢት ይኸይድ። ኣብ ገሊኡ ከኣ እቶም ሰባት ሓለፍቲ ብምኳኖም ጥራይ ካብ'ቲ ስራሕን ሞያን ተገሊሎም ትረኽቦም። ኣለባብስኦም ይኹን ኣዘራርብኦም ናይ ሓለፍቲ ስራሕን ሰራሕተኛታትን ኣየምስልን።

ኣብነታውያን ሰባት ኑቶም ኣብ ትሕቲኦም ዘለዉ ኣባላት፣ ስራሕ ምስ ኣከፋፈሉ ንገዛእ ርእሶም'ውን ገለ ክፋል ወሲዶም ክሰርሑ ይጸንሑኻ። ንኣብነት እቲ ዝመጽእ ስራሕ ብመልክዕ ፕሮጀክትታት እንተኾይኑ፣ ንኣባላቱ ከክልተ ወይ ሰሰለስተ ፕሮጀክትታት ዝዓደለ ሓላፊ፣ ንገዛእ ኑብሱ ከኣ ሓደ ሓደ እቲ ናይ ምውህሃድ ስርሑ ዝገብራ ሓንቲ ፕሮጀክት ይህባ። ሓደ ንፉዕ መምህር ንመሳርሕቱ ኣርኣያ ብምዃኑ ከመሓድረልና ይኽእል እዩ ኢሎም ርእሰ-መምህር ናይ'ታ ዝምህረላ ቤት-ትምህርቲ እንተጌሮሞ፣ ንምምሕዳራዊ ስራሓት ዝኸውን ገለ ግዜ ስለዘድልዮ፣ ካብ'ቲ ናይቶም ብጾቱ መማህራን ውሕድ ዝበለ ክፍልታት ይሕዝ ማለት'ዩ። ምስ'ቲ ቀንዲ ሞያዊ ዝበሃል ክፋል ናይ'ቲ ስራሕ ዘለዎ ዝምድና ግን ከምቀደሙ ይቕጽል።

ምስ'ቲ ስራሕ ጥቡቕ ዝኾነ ሞያዊ ምትእስሳር ዘለዎ ሰብ ኑቲ ስራሕ ከመሓድር ኣየጸግሞን እዩ። ውሳነታት ንኽህብ'ውን ብዙሕ መጽናዕቲ ኣየድልዮን። ንኣብነት፣ ነዚ ርእሰ-መምህር ዝበልናዮ ሰብ ካብ'ቶም መሳርሕቱ መማህራን፣ "ሎሚ ኩነታት ተመሃሮ ብኸም'ዚን ከምትን ይቕየር ስለዘሎ ኣመሃህራና ከም'ዚ ንግበሮ፣" ዝብል ሓሳብ ቀሪብሉ ንበል። እቲ ርእሰ-መምህር ከም'ታ ሰሙ ትሕብራ ዘላ ልዕሊ ብጾቱ ኣርኣያ እንዳኾነ ኣብ'ታ ዓውዱ'ውን ክምህር እንተጸኒሑ፣ ናይ'ቲ ብጸዩ ሓሳብ ቀብ ንኽቡል ግዜ ኣይወስደሉን። ካብ'ቲ ሞያዊ ስራሕ ተኣልዩ ዝጸንሐ ሰብ እንተኾይኑ ግን እቲ ሓሳብ ንኽርድኦ ግዜ የድልዮ።

እዚ ጥቡቕ ምትእስሳር ሰብን ስራሕን ሓላፍነትን ከኣ፣ መርኣያ ናይ ስልጡን ባህሊ ዘለዎ ሕብረተሰብ ጌርና ክንወስዶ ንኽእል ኢና። እቲ ዝስራሕ ስራሕ ናይ ውልቂ ይኹን ናይ ማሕበር ወይ ናይ ህዝቢ ዘውሰኖ'ውን ኣይኮነን። ጉዳይ ባህሊ እዩ። ንኣብነት ኣብ ባህሊ ናይ ኣቦታትና ንወከስ። ንሓደ ሓረስታይ እከለ ክመርሓና ይኽእል'ዩ ኢሎም ንኸመሓድሮም እንተሸሞሞ፣ እቲ ሰብ መገሻታት ስለ ዘብዝሕ ሓደ ሓደ ግራውቱ ደኣ ክቓድራ ይኽእላ ይኾና እምበር ፈጺሙ ማሕረስ ከቋርጽ ኣይክእልን እዩ። ብሓባር ክሰራሕ ዘለዎ ነገር እንተተረኺቡ ከኣ፣ "ሃየ እንዶ ግዳ ወፈራ ጌርና ኢደይ ኢድካ ንበላ፣" ብምባል ንርእሱ እንዳሰርሐ ሰብ የሰርሕ። መጻሕፍቲ ከምዝሕብርዎ ከኣ እዚ'ዩ ምምራሕ ዝበሃል። ሓደ ነገር ንኸተተግብር ምእዛዝ ደይኮነስ ጸላዊ ተራ ምጽዋት።

ኣብነታውያን ሰራሕተኛታት ናይ ስራሕ ሓላፍነት እንተዋሂብዎም፣ ኑቲ ሞይኦም ብዚያዳ ሰሪሖም ንኸድምዖሉ ዝተፈጥረሎም ዕድል ይሪኡ። ገሊኦም ሕሉፋት ሞያውያን ከኣ፣ ሓላፊ ኩነና እንተተባሂሎም፣ 'ሰባት ንኸማሓድር ተረፍ ግዜ የብለይን' ዝብሉ ከምዝለዉ'ውን ሰሚዕና ንፈልጥ ንኸውን። ምኽንያቱ ሰብ ኣብ ሂወቱ ክገብሮም ናይ ዝደልዮም ነገራት ራኢን ሕልምን ኣብ'ቲ ዝመረጾ ሞያን ስራሕን እዩ ዘሎ እምበር ኣብ ናይ ሓላፍነት ቦታ ኣይኮነን። ንሰባት ምምሕዳርሲ ንገዛእ ርእሱ ሓደ ካብ ስነ-ፍልጠታውያን ሞያታት እዩ። ንዑኡ ከኣ ባህ ዝበሎ ሰብ ይሰርሖን ይመራመረሉን።

እቲ ሓቂ ከም'ዚ እንዳኾነ ግን ገለ ሰባት፣ ሰብ ዝሪኦ ሓላፍነት እንተረኺቦም ኣብ ሂወቶም መሰረታዊ ለውጢ ዝመጽእ ዝመሰሎም'ውን ኣይሰኣኑን እዮም። እዝኒ ዘይተዋህለሎ የብላን እንድዩ፣ 'ኣብ ገለ ቦታታት መንእሰያት ከም'ቲ ዝግባእ ሓላፍነት ኣይተዋህበናን ኢሎም ዝኹርዩ ወይ ቅር ዝብሎም፣ ኣብ ኣኼባታት ከይተረፈ ሓላፍነት ንኽወሃቦም ዝሓቱ ኣለዉ፣' ክበሃል ሰሚዕና ንኸውን። ሓደ ሓደ ተደናገጽቲ'ውን፣ "ንመንእሰያት ሓላፍነት ክወሃብ ኣለዎ!" ኩብሉ ይሰምዑ እዮም። እንታይ እዩ'ኸ'ቲ ዝወሃብ? "ብዛዕባ ስርሖም ዘይተማጉቱ ብዛዕባ ሓላፍነት ዝማጉቱ ደኣ ንምንታይ ድዮም ደልዮሞ?" ዝብል'ዩ። ካብ እግሪስ ኣፍ ይዕንቀፍ እንድዩ፣ "መንእሰያት መጀመርያ እኹል ሞያ ክቐስሙ፣ ደሓር ከኣ ምስ'ቲ ዓቕሞምን ሞይኦምን ዝዳረግ ናይ ስራሕ ቦታን ዕድልን ይጣጥሓሎም" ንምባል እዩ ዝኸውን። ምኽንያቱ ሰብ ብሞይኡ ይሰርሕ እንተል'ዩ ወይ በታ ዝኣምነላ የበርክት እንተልዩ፣ ሓላፊ እዩ። ኩላ እታ ዝገብራ ነገር ከኣ ታሪኻዊት እያ።

እዝኒ ካብ ዘዋህለሎ ካልእ ዕላል ከኣ፣ ሓደ በዓል ሞያ መንእሰይ ንናይ ስራሕ ሓለቓኡ፣ "ኣሰራርሓና ብኸም'ዚን ከም'ቲን ክመሓየሽ ኣለዎ፣ ጽቡቕ የሎናን፣" ዝብል ዘረባታት ስለዘብዝሐ፣ እቲ ሓለቓኡ ገለ ካብቶም ሕቶታት ናይ'ቲ መንእሰይ ንምዕራፍ፣ "ሓንቲ ሓላፍነት ክህቦ ተመባጺዕሉ" ኢሎሞ። ጉድ'ዩ። እቲ ኩሉ ራኢን ናይ ስራሕ ባህግን ናይ'ቲ መንእሰይ ክውንዘፍ እሞ፣ ብኣካል ከኣ ሓላፊ ኮይኑ ካብ'ታ ዝነበራ ንእሽቶ ጣውላ ናብ ካልእ ግፍሕ ዝበለት ቤት-ጽሕፈት ክቕየር ማለት'ዩ። ሓላፊ ተባሂሉ ኑቶም ኣብ ትሕቲኡ ዘሰርሑ ሰባት ምስዋፈረ፣ ናብ ቤት ጽሕፈቱ ኣትዩ ምምሕዳራዊ ዝብሎ ስራሓት ክሰርሕ ወይ ጋዜጣ ከንብብ ያኢ። ኑቲ ንብዙሕ ዓመታት ዝደኸመሉ ሞይኡ ከኣ፣ ከም ጡብ ኣዲኡ ተመንዚዑ ብሓይሊ ክፍለዮ ማለት'ዩ።

ኣብ ጉዳይ ደቀንስትዮ'ውን እንተኾነ ካብ'ቲ ናይ ገለ መንእሰያት ዘይፍለ ኣረኣእያታት እዩ ዝስማዕ። ጌጋ ደኣ ይኽለኣለይ እምበር፣ ቅድሚ ገለ ኣዋርሕ ሓንቲ ወይዘሮ ኣብ ጉባኤ፣ "ደቀንስትዮ ብብዝሒ ኣብ ጽፍሒ ክመጻ ኣለወን" ክትብል ኣስተውዒለ'ለኹ። ቀዳማይ ነገር እንታይ እዩ'ቲ ጽፍሒ? ሓለፍቲ ስራሕ ክኾና እንተደልየን ከኣ፣ ልክዕ ከም'ቲ ናይ ኣዴታተንን ዓበይቲ ኣሓተንን ማዕረ'ቶም ኣወዳት ተቓሊሰን ዝመርሓ ዝነበራ፣ ሕጂ'ውን ኣብ'ቲ ዘሎ ዓለማዊ ግምባር ብትምህርትን ብጥቡብን ምስ ኣሕዋተን ተወዳዲረን ጸብለል ምባል እያ። ባህርያዊ መስርሕ ስለዘኾነ ዝወሃብን ዝኽላእን ኣይኮነን።

ንሰብ እቲ ሞይኡ እዩ ሓላፍነቱ እምበር ኣብ ልዕሊኡ ዝውሰኽ ሓላፍነት ዝበሃል ካልእ ጸጋ እኮ የለን። ናይ'ቲ ስራሕ ሞያዊ ምልከትን ባህግን ንዘይብሉ ሰብ ደስ ክብሎ ኢልካ ሓላፊ ዝብል መጸውዒ እንተሃብካዮ ከኣ፣ እቲ ጸገም ኑቲ ስራሕን ኑቲ ሰብን እዩ። ንኣድጊ ክልተ ኩንታል እኽሊ እንተጸዒንካያ እታ ኣድጊ ትህሰ፣ እቲ እኽሊ ይፈስስ። ዘይናቱ ሓላፍነት ካብ ምቕባል ዝረብሐ ወገን የለን። ዝረብሐ ዝመስሎ ወገን ግን ክህሉ ይኽእል'ዩ።

ስለ'ዚ እቲ ሕቶ፣ ሕቶ ሓላፍነት ዘይኮነስ ሕቶ ሞያ ኮይኑ፣ ኣብ ልዕሊ'ቲ ሞይኦም ንብዙሓት ሰባት ብሓላፍነት ከሰርሑ ንዝደልዩ ሓለፍቲ እት'ኸውን ሓንቲ ምኽሪ ተኻፊልና ክንፈላለ። S.P. Robbins ዝተባህለ ሰብ ዝደረሳ Organizational Behavior ካብ ዘርእስታ መጽሓፍ ዝተረኽበ እዩ። "ምስ ናይ ስራሕ ብጾትካ እምነት ዝመልኦ ዝምድና ንኽህልወካ፣" ኢሉ ካብ ዘቕርበን ምኽርታት ሓንቲ፣ "ብቕዓትካ ኣመስክር (Show Competence)" ትብል። ቀጺሉ፣ "ኣብ ልዕሊ ብጾትካ ዘለካ ኣድናቖትን ኣኽብሮትን ንኸተዕቢ ናይ ገዛእ ርእስኻ ቴክኒካዊን ሞያዊን ዓቕሚ እንዳ'ማዕበልካ ቡቲ ዝድለ ምልከት ስራሕን ቋንቋን ክትረዳዳእ ብቓዕ። ብቕዓትካ ናይ ምምዕባል ኣንፈትካ፣ ቀቅድሚ ወይ ማዕረ ብጾትካ ዝኸይድ እንተኾይኑ ምስ ሰባት ናይ ምስራሕ ጸገም የብልካን፣" ይብል።

"መንእሰይ ቀላሲ መጻኢ" ዝብል ሓያል መሪሕ ጭርሖ'ውን ኣምጺእና ኔርና ኢና። መንእሰይ፡ ኣብ ሎሚ ኾይኑ ሰሪሑ ርሂጹ ጽባሕ ከም'ቲ ዝሓልማ ንኽትትኮነሉ ዘካይዶ ጻዕርን ተሰኪምዎ ዝኸይድ ዘሎ ታሪኻዊ ሓላፍነትን እተነጽር ኣበሃህላ እያ። መንእሰይ ግን ንየማን ቀሊሱ መጻኢ ንኸውሕስ ሞያን ኣድማዒ ናይ ስራሕ ባይታን እዩ ዘድልዮ እምበር ሓላፍነት ናይ ሕብረተሰብ ደኣ መዓስ'ከ ካብ እንግድዓ መንእሰይ ወሪዱ ይፈልጥ?

ያቆብ መርሃዊ (ጃክ)

ጽ ው ጽ ዋ ይ

ባእሲ ክልተ ኣሕዋት

ካልኣይን መወዳእታን ክፋል

"በሉ ክልተኹም ጸን ኣልኩም ስምዑኒ፡ ናባይ ድማ ቅረቡ" በለ መጽሓፍ። ቀጺሉ፡ ናይ ስእሊ ጥራዝን ናይ ትግርኛ ጥራዝን ጸውዖም። ንሶዩም ኣብ ጥቓኡም ስለዝበሩ ብቕልጡፍ መጽኡ።

መጽሓፍ፡ "ሕራይ በሮ ንዓ ናባይ

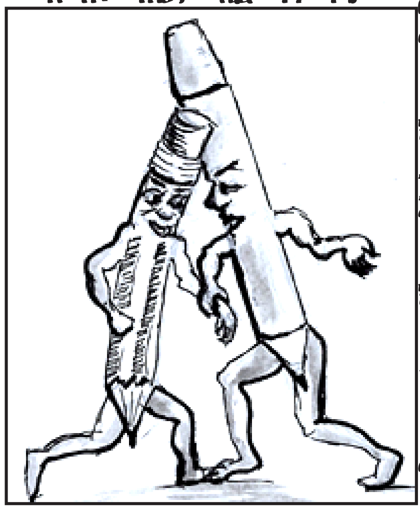

ቅረብ" በሎ ፍሽኽ እናበለ።

በሮ ናብ መጽሓፍ ገጹ ቀረበ።

መጽሓፍ፡ በሮ ኣብ ጥቓኡ ምስ ቀረበ፡ ነቲ ናይ ስእሊ ጥራዝ እናኾነጹ

"ትርእዮ'ዶ ኣለኻ፡ እዚ ኹሉ ደስ ዘብል ስእልታት፧" ክብል ሓተቶ።

በሮ፡ "እወ እርእዮ ኣለኹ" መለሰ ብዓርሁት።

መጽሓፍ፡ "ጽቡቕ ሕራይ፡ እዚ ስእልታት ብምንታይ ዝተሳእለ ይመስለካ፧" ናብ በሮ ቀሊሕ ብምባል ሓተቶ።

በሮ፡ ሓሶት ሕማቕ ምኻኑ ስለዝፈልጥ ክሕሱ ኣይደለየን። ነቲ ስእልታት እናርእየ ድማ፡ "እዚ ስእልታት ብርሳስ ዝተሳእለ እዩ" መለሰ ስክፍታ እናተሰመዖ።

መጽሓፍ ብመልሲ በሮ ኣዝዩ ተሓጎሰ። ክምስ እናበለ ድማ፡

"ንፉዕ በሮ፡ ሓቂ ምዝራብካ ደስ ኢሉኒ" ኣብ መዝከርቡ ጠብጠብ ኣበሎ።

መጽሓፍ ቀጺሉ፡ "ርሳስ ናባይ ቅረብ" ናብኡ ክቐርብ ንርሳስ ተደዮ።

ርሳስ ድንን እናበለ ኣብ ጉድኒ መጽሓፍ ጸግዕ በለ።

መጽሓፍ፡ ርሳስ ኣብ ጥቓኡ ምስ ቀረበ ናይ ትግርኛ ጥራዝ እናኾነጸ ነቲ ጽሑፋት ኣርእዮ። ርሳስ በቲ ጽሑፍ ኣመና ተመሰጠ።

መጽሓፍ፡ ጽንሕ ኢሉ፡ "ሕራይ ርሳስ እዚ ኹሉ ጽቡቕ ጽሕፈት ብምንታይ ዝተጻሕፈ ይመስለካ፧" ህድእ ኢሉ ሓተቶ ንርሳስ።

ርሳስ፡ ርእሱ እናሓዘ፡ "እዚ ጽቡቕ ንኽትርእዮ ደስ ዘብል ጽሕፈት ብበሮ ዝተጻሕፈ እዩ" ኢሉ መለሰ ብሕፍረት ናብ ታሕቲ ገጹ እናጠመተ።

መጽሓፍ፡ ሕጂውን ብመልሲ ርሳስ መለሱ ተሓጎሰ። ክልቲኦም ሓቂ ምዝራብም ደስ በሎ። ንበሮን ርሳስን ኣብ ክልተ ጉድኑ ብምግባር፡

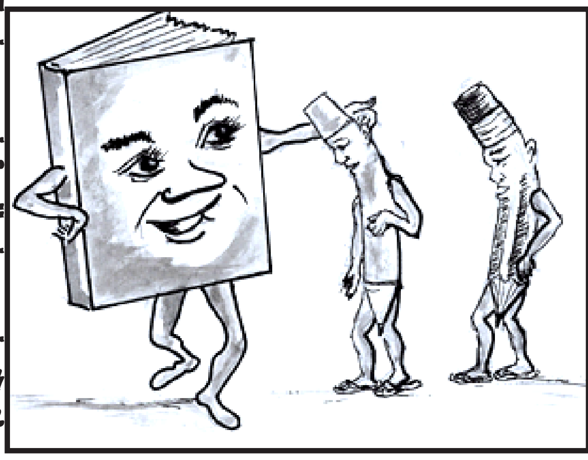

"በሉ ክልተኹም ሓቀኛታት ኢኹም። ከምኡ'ውን ክልተኹም ንተመሃራይ ጠቓምትን ኣድላይትን መሳርሒ ኢኹም። ብዘይ ክልተኹም፡ ተመሃራይ ክሰርሕን ክመሃርን ኣይክእልን እዩ። ስለዚ፡ ክልተኹም ኣኣብ ዘለኹሞ ስራሕ ጠቓምትን ኣድለይትን ምኻንኩም እመኑ። ከሉ ድማ፡ ኣኣብ ስርሑ ብሉጽ ምኻኑ ኣስተውዕሉ። 'ናተይ፡ 'ናተይ' ዘብል ሕማቕ ጠባይ ኣይተማዕብሉ። ሰቡ ታት ከያበለ ክጽዩ ርኢኹሞ ትፈልጡ ዲኹም!?" መጽሓፍ ንኽልቲኦም ኣብራርዩ እናጠመተ ሓተቶም።

ክልቲኦም ብሓባር፡ "ኣይንፈልጥን" ብምባል መለሱ።

መጽሓፍ፡ "ጽቡቕ ኣለኹም። ስለዚ፡ ርሳስ ንተመሃሮ ቀዳማይ፡ ካልኣይ፡ ሳልሳይ ክፍሊ መጽሓፊኦም ኢኻ። ካብኡ ምስ ቀጸሉ ድማ፡ በሮ መጽሓፊኦም ትኾውን። ብዘይ ክልተኹም፡ ተመሃራይ ዋጋ ከምዘይብሉ ተገንዘቡ። ክልተኹም መወዳድርቲ ዘይኮንኩም ተመላላእቲ ኢኹም። ኣብ ኣብዚ በርሳ ንኽልተ ዓመት እያ ተቐሚጡ። ከምዚ ዝበለ ክትዕ ኣጋጢሙኒ ኣይፈልጥን እዩ። እዩም ቀድመኹም ዝበሩ ኣሕዋትኩም ብፍቕርን ሕውነትን እዮም ዝነብሩ ዝበሩ። ስለዚ፡ ከምኦም መታን ክኽውን 'ኣነባ፡ 'ኣነባ' ዝበሉ ኣተሓሳስባታት ኣውግድዎም። ከምዚ ዓይነት ኣተሓሳስባ ኣየዕብዩኩምን እዩ" ብምባል ምኽሪ ለገሶም።

በሮን ርሳስን ርእሶም ኣድነኑ። ብዘረባ መጽሓፍ ተረትዑ። ክልቲኦም ተጋጊዮም ከምዝነበሩ ተረድኦም። በቲ ዝገበርዎ ጌጋ ተጣዕሱ። ካብዚ መዓልቲ እዚኣ ድማ፡ ንኸይብኣሱ ቃል ኣተዉ። ብሓጎስ እናሰሓቑ ተሓቛቒፎም ጉዕዞኦም ቀጸሉ። መጽሓፍ ናይ ክልቲኦም ፍቕሪ ምስ ረአየ ስለዝተሓጎሰ ምስኦም እናሰሓቐ መገዶም ቀጸለ።

ካብዚ መዓልቲ እዚኣ ድማ ብሓባር ክነብሩ ወሰኑ። እነሆለዉ ድማ ክሳብ ሕጂ ኣብ ማህደር ብሓባር ብፍቕሪ ይነብሩ ኣለዉ።

ተፈጸመ!!

ንኣፍልጦ

ካተድራል፡ ግርማ ከተማ ኣስመራ - ኣብ መበል 100 ዓመታ

ኣብ ነፍሲ ወከፍ ከተማ ሓንቲ እትጥቀስ ብልጽቲ ህንጻ ክትህሉ ግድን እዩ። እዛ ህንጻ ድማ መለለዩ ናይታ ከተማ ትኸውን። ንኣብነት ከተማ ፓሪስ 'ኢፍል ታወር'፡ ከተማ ዱባይ 'ብርጅ ከሊፋ'፡ ከተማ ሮማ 'ኮሎሲየም'፡ ከተማ ሎንደን 'ቢግ በን'፡ ከተማ በርሊን 'በርሊን ገይት' ወዘተ... ዝያዳ ይፍለጣ።

ብዛዕባ ከተማ ኣስመራ'ኸ ሓሲብና ንፈልጥዶ? ንኸተማ ኣስመራ ካብተን ግርማ ዝሁብኣ ህንጻታት ክንደይ ክንጠቅስ ንኽእል? ካብዘን እንጠቕሰን፡ ዝያዳ ንኸተማ ኣስመራ ብፍሉይ እተጸውዓ'ኸ ኣየናይቲ ህንጻ ትኸውን?

ዚ ሕቶታት ብዙሕ መልሲ ክወሃብ ይኽእል እዩ። ካብተን ክጥቀሳ ዝኽእላ ህንጻታት፡ 'ህንጻ ፊያት ታሊሮ'፡ 'ክረን ሆቴል'፡ 'እንዳ ፖስጣ' ካልእን ምጥቃስ ይከኣል። ንሕና ድማ ንሎሚ ምስ ሓንቲ ካብተን ኣብ ሕምብርቲ ከተማ ኣስመራ ካብ ዘለዋ ህንጻታት ከላልየኩም ኢና።

እዛ ህንጻ ካብ እትህነጽ መበል 100

ዓመታ ብዕለት 14 ጥቅምቲ 2023 ኣብዒላ ኣላ። እዛ ህንጻ ኣብ ቅድሜኹም ዘላ ወቕበቲ ህንጻ እያ - ቤት ክርስትያን ካተድራል።

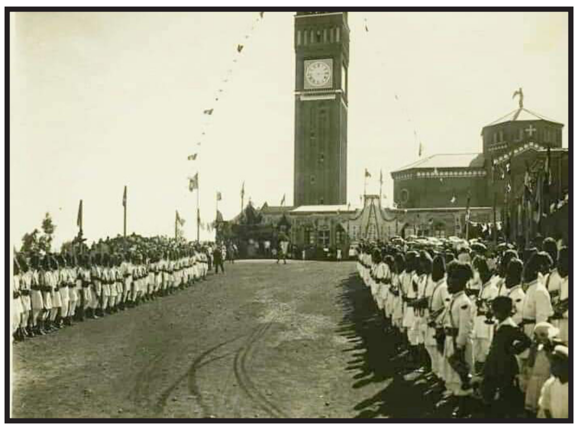

በሉ ንሕና ድማ ብምኽንያት 100 ዓመታ ምስዛ ህንጻ ከላልየኩም ኢና። እዚ ሎሚ እነሕትሞ ወዱእ ሓበሬታ ዘይተሳ ብዕድመኹም ዝተዓለወ ምኻኑ ንሕብር። ሰናይ ንባብ!!

ቤት ክርስትያን ካተድራል ብብጹእ ኣቡነ ካሚሎ ካራራ ብ1921 ተኣዲፋ ክትስራሕ ዝጀመረት ኮይና፡ መስከረም 1923 ድማ ተዛዚማ። ብዕለት 14 ጥቅምቲ 1923 ድማ ዓቢ ጽምብል ተገይሩላ ዝተመረቐት ኣደናቒት ህንጻ ኢያ።

እዛ ህንጻ፡ ሓፅሓን ክልተን ሜትሮ ቁመት እትውንን ኮይና፡ ብጠቕላላ ሸሞንተ ደወላት ዝሓዘት ኢያ። ካብዘን ሸሞንተ ደወላት እታ ዝዓበየት ደወል 38 ኩንታል ትምዝን። ክሳብ እንዳ ደወል ድማ 132 መሳልል (ኣሰካሉ ኣሰካላ) ኣለዋ። እዘን ብሓለስ ዝተሰርሓ ደወላት፡ ካብ ሃገረ ኣውስትሪያ ዝመጽኣ ኮይነን ተረፍ ናይ ዝተተኩሰ መዓፍዕ እየን። እዘን ደወላት፡ ግዜኣን ሓልየን ጥዑም ዝኾነ ድምጺ ክሳብ ሕጂ የሰምዓ ኣለዋ። እዘን ደወላት ክስቀላ እንከለዋ ብጉልበት ሰብ እየን ተሰቒለን።

ግንቢ ካተድራል ኣርባዕተ ሰዓታት ዘለዋ ህንጻ ኮይና፡ ብ1987 እተን ሰዓታት ብኤለክትሪክ ከምዝሰርሓ ተገይረ። ኣብዚ ግዜ እዚ ድማ እተን ሰዓታት ብኤሌክትሪክ ይሰርሓ ኣለዋ። ክሳብ እዚ ዝተጠቕሰ ዓመት ግን ብዘይ ኤለክትሪክ ይሰርሓ ነበራ።

ህንጻ ካተድራል ናብ ውሽጢ ክትኣቱ እንከለኻ ኣብ ጉድና ሓርነት ዝርከብ መሳልል (ኣሰካሉ ኣሰካላ) ቀጽረን 14 ኮይኑ፡ ናብ ውሽጢ ካተድራል ክትኣቱ እንከለኻ ድማ ሰለስተ መሳልል ኣለዋ። ውሽጢ ካተድራል ንውሓታ 40 ሜትሮ፡ ጉድና ድማ 20 ሜትሮ ኮይኑ፣ ንላዕሊ ቁመታ ድማ 25 ሜትሮ እዩ።

ህንጻ ካተድራል ክህልዉ እንከሎ ብዙሓት ኤርትራውያን ከምዝተሳተፍዎ

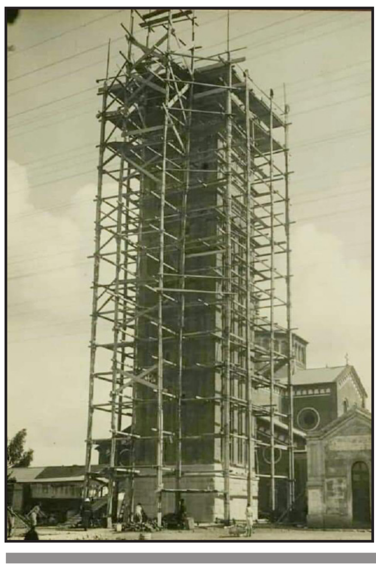

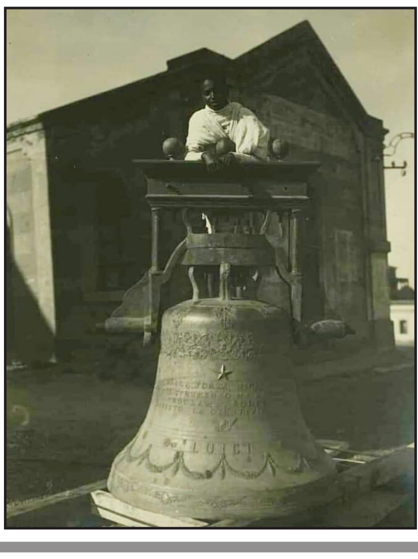

መቓብሩ ደኺብሩ።

ንህንጻ ካተድራል ዝሃነጹ ብጹእ ኣቡነ ካሚሎ ካራራ ብ1924 ዓ.ም ዓረፉ። መቓብሮም ድማ ኣብ ቤት ክርስትያን ካተድራል ምስ ኣተኻ ንሸነኽ የማን ደርኩቡ። ተወሳኺ ኣብ ልዕሊ መቓብሮም ዝተሃንጸ ሓወልቲ ኣሎ።

ዝተፈተኹም ተመሃሮ፡ እዛ ናብ ጉደና ሓርነት እንተተንቀሳቐስኩም እትርእይዋ፡ ኣብ ኣፍደገኣ ኮፍ እትብልዋ፡ ብዙሕ ስእልታት እትሰኣሉላ ወቕበቲ ህንጻ፡ እዚ ዝተጠቕሰን ካልእን ታሪኽ ኣለዋ።

ን መ ኻ ኽ ር . . . .

ዝኸበርኩም ተመሃሮ፡ ካብ ኣንበብቲ ዝመጽኣትና ሓንቲ ሕቶ ኣላ። እዛ ሕቶ ብዛዕባ ሞባይል ኮይና፣

"ሞባይል ንተመሃሮ ጥቕማዶ ይዓቢ ወይስ ጉድኣታ?" እትብል እያ። መልሲ ናይዛ ሕቶ ብዓበይቲ ክንዲ ዝምለስ ብተመሃሮ ክምለስ ዝሓሸ እዩ። ምኽንያቱ፡ ተመሃሮ ኣብ ኣጠቓቕማ ሞባይል ዝያዳ ኣፍልጦ፡ ትዕዝብትን ተጠቃምነትን ስለዘለኩም እዩ።

ስለዚ፡ ሞባይል ንተመሃሮ "ጥቕማዶ ይዓቢ ጉድኣታ?" መልሲ፡ በዚ ዝስዕብ ኣድራሻ ጽሓፉልና። ንሕና ድማ ብብግዚኡ ከነቃልሖ ኢና። ስለቲ እትሰዱልና ቅኑዕ ሓበሬታ ኣቐዲምና ነመስግን!!

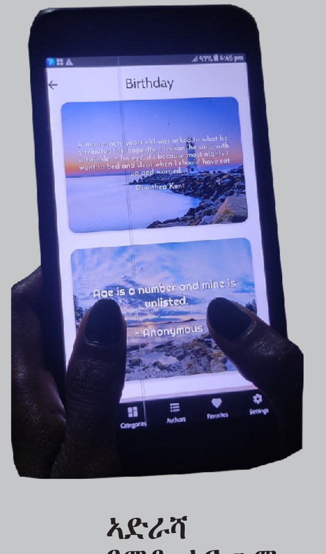

ኣድራሻ
ዓምዲ ተርሙማ
ቍ.ሳ.ጸ 4336
ኣስመራ ኤርትራ

ሓበን ተስፋሚካኤል

ዘተጓሕፉ ፕላስቲካት ናብ ነዳዲ ይቕየሩ

ተጠቃምነት ፕላስቲክ እናለዓለ ኣብ ዝኸደሉ ዘሎ ግዜ፡ ኣብ ዳግመ-ምስራሕ ነገራት ዝጽዓሩ ተመራመርቲን ክኢላታትን ጽሬት ከባቢ ንምሕላውን ንምዕቃብን ከም ብሓድሽ ክምስርሕዎም እዮም ዝጽዕሩ ዘለዉ። ኣብ'ዚ ኣተኩሮም መጽናዕቲ ክካየዱ ዝጸንሑ ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ሰድኒ - ኣውስትራልያ ድማ ቀዳሞት ኣበርቲ ናይ'ቲ ክካየድ ዝጸንሐ ጻዕሪ ኰይናም ከምዝለዉ ሓቢሮም ኣለዉ።

እቶም ኣውስትራልያውያን ተመራመርቲ ኣብ ሓበሬታኦም፡ ዝተጓሕፉን ሓደስቲን ፕላስቲካት ብምእካብ ምርምሮም ከምዝካየዱ ብምግላጽ፡ ኣብ መወዳእታ፡ ነቲ ፕላስቲካት ናብ ነዳዲ ክቕይርዎ ከም ዝበቕዑ ኣፍሊጦም።

እቲ ማሰርሖ ብዘተራቐቐ ሳይንሳዊን ቴክኒካውን ኣገባብ ዝትግበር ኰይኑ፡ ፕላስቲክ ከም ብሓድሽ ተማስሪሑ ክሳብ ነዳዲ ክቕየር ምኽኣሉ፡ ንቕጻሊ ምርምራቶም ተወሳኺ ሞራል ኣሰኒቑዎም ከምዘሎ ይገልጹ። "ቅድሚ ሕጂ ዝተፈላለዩ ዝተጓሕፉ ፕላስቲካት ተማስሪሖም ናብ ሓደስቲ ፕላስቲካት ይቕየሩ ነይሮም እዮም። ንሕና'ውን ንዝተጓሕፉ ፕላስቲካት ናብ ሓደስቲ ፕላስቲካት ክንቕይሮም ንኽእል ነይርና ኢና። እዚ ሕጂ በጺሕናዮ ዘለና ግና፡ ንዝተጓሕፈ ፕላስቲክ ናብ ነዳዲ ምቕያር ስለዝኾኑ፡ ካብ'ቲ ናይ ቅድም ዝበረ ምርምራት ዝተፈልየን ንቕጽሊ ዕውት ምርምር ንቕድሚት ዝደፍእን ኰይኑ ረኺብናዮ ኣለና" ብምባል ይገልጽ ሓደ ካብ'ቶም ተመራመርቲ ፕሮፌሰር ቶማስ ማጽር።

እቶም ተመራመርቲ፡ ኣብ'ቲ ማሰርሖ ዝጥቀምሉ ፕላስቲካት፡ ከም ብዝሓሉን ዓይነቶምን ዝፈላለ ኰይኑ፡ ገለኡ ናብ ነዳዲ ገለኡ ከኣ ናብ ፕላስቲካት እናተቐየሩ የመቻርሕዎ ከም ዘለዉ ኣረዲኦም። ኣብ'ቲ ፕላስቲክ ናብ ነዳዲ ናይ ምቕያር ማሰርሖ ድማ፡ ሓደስቲ ፕላስቲካት ብዝበዝሐ ምጥቃም ከም ዘድሊ ኣፍሊጦም ኣለዉ።

ፕላስቲካት ተጓሒፎም ካብ ከባቢ ክብከሉ፡ ተማስሪሖም ኣብ ጠቓሚ መዓላ ከም ዝውዕሉ ምግባር ዓቢ ነገር'ዩ። እንተኾኑ፡ ሓደስቲ ፕላስቲካት፡ ቅድሚ ኣብ ጥቕሚ ናይ ሰባት ምውዓሎም ናብ ነዳዲ ክቕየሩ ከምዝይግባእ ግና ካልኦት ተመራመርቲ ርእይቶኦም ይህቡ ኣለዉ።

ንመጽናዕቲ ዘተማህዘ ሙቐትን ቁርን ዝስምዖ ሮበት

ሰቡት፡ ብሸነኺ ዘይንብር ልዑል ሙቐትን ሓያል ቆዝሒን፡ ክላመን ክሳብ ሞት ክበጽሖን ከም ዝኽእል፡ እንግድዓ ሓቂ እዩ፡ ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ኣሪዞና - ኣመሪካ ድማ፡ ልዑል ሙቐት ይኹን ሓያል ቁሪ ከመይ ኢሉ ኣብ ጥዕና ሰቡት ጉድኣት የውርድ፣ ሰቡትከ ንምንታይ ንሙቐትን ቆዝሕን ክጸርዎ ኣይክእሉን ንምርግጋጽ፡ ክመራመሩሉ ተበጊሶምሉ ዘለዉ ኣርእስቲ ምዃኑ ኣፍሊጦም ኣለዉ።

እቶም ኣመሪካውያን ተመራመርቲ፡ ቁርን ሙቐትን ክስምዖ ዝኽእልን ዝርህጽን ሮቦት ብምምሃዝ፡ ምርምሮም ክካየዱ ጀሚሮም ከምዝለዉ'ዮም ዝሕብሩ ዘለዉ።

እቲ ተማሂዙ ዘሎ ሮቦት፡ 'ኣንዲ' ብዝብል ስም ዝጽዋዕ ኰይኑ፡ ልክዕ ከም ሰቡ፡ ቁሪ እንተደኣ ተሰሚዕዎ ዘንቀጥቅጥ፡ ሃሩር እንተኾኑይንዎ ድማ ዝርህጽ እዩ።

እቶም ተመራመርቲ፡ ብመገዲ'ቲ ዝመሃዝዎ ሮቦት፡ ብዝዕባ ሙቐት ምስ ኣካላት ሰብ ኣተኣሳሰርኦም ክመራመሩሉ፡ እቲ ናይ ፈለማ ዘተኮሩሉ መጽናዕቶም ኰይኑ ከምዝሎ የረድኡ።

"ፈለማ ን'ኣንዲ'፡ ክጻወሮ ዘይክእል ሃሩር ከም ዝስምዖ ኢና ገይርና። እቲ ዕላማ ከኣ፡ ሰቡት ብሸነኺ ሙቐት ንዘጋጥሞም ወቕዒ ልቢን ካልእ ሕማማትን ንምርዳእን ብኡኡ ንዝመጽእ ሞት ንምጉዳልን እዩ" ድማ ትብል ኣብ'ቲ ምርምር ትሳተፍ ዘላ ዶ/ር ጃኔት ማት። ዶ/ር ጃኔት ማት ኣስዒባ፡ ሰቡት ንምንታይ ቆዝሒ ክጻወሩ ከምይክእሉ ንምርዳእ፡ ኣብ ቀጻሊ ምርምሮም ነቲ ሮቦት ክጻወሮ ዘይክእል ቆዝሒ ከም ዝስምዖ ገይሮም ክመራመሩሉ መደቦምዎ ዘለዉ ምዃኖም ኣፍሊጣ።

እቶም ኣመሪካውያን ተመራመርቲ ኣብ መወዳእታ፡ ተበጊሶምሉ ዘለዉ ዕላማ ኣብ ሸቶኡ ንምብጻሕ፡ እቲ ምሂዞምዎ ዘለዉ ሮቦት ዝዓበየ ተራ ክህልዎ ምዃኑ ጸኒዑ እምነቶም ብምግላጽ፡ ኣብ ቀጻሊ ነቲ ዝረኽብዎ ወጽኢት ክሕብሩ ምዃኖም ኣፍሊጦም ኣለዉ።

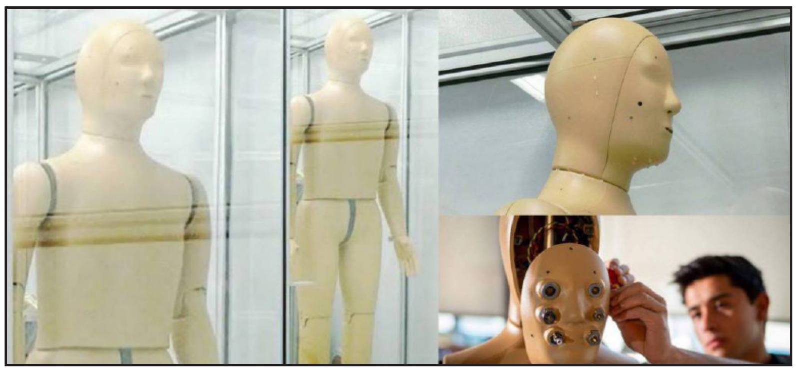

መዓምቑ ውቅያኖስ እትስእል ባተሪ ዘየድልያ ካሜራ

መሃንድሳት ዓለምና፡ ብዝተቐለለ መገዲ ክንጥቀመሉም ዘኽእሉና ቴክኖሎጂያዊ መሳርሒታት ካብ ምምሃዝን ምድላውን ዓዲ ኣይወዓሉን ዘለዉ። ነቲ ዘማዕበልዎ ምህዞ ምስ ኣፍሪዮዎ ድማ፡ ናብ ብዙሎ ኩርናዓት ዓለምና ብብዝሒኡ ይዝርግሕዎ ኣለዉ።

መሃንድሳት ትካል ቴክኖሎጂ ማሳቹሴትስ - ኬምብሪጅ፡ መዓምቑ ውቅያኖስ እትምርምር ባተሪ ዘየድልያ ስልኪ-ኣልቦ ካሜራ ከም ዝመሃዙ ይሕብሩ። ውቅያኖሳት ዓለምና፡ ኣስታት 95 ሚእታዊት ግቡእ ዳህሳስን ምርምርን ከም ዘይተኻየደሎም ዝኣምኑ መሃንድሳት፡ ቦታ ምሂዞምዋ ዘለዉ ካሜራ ተመርኲሶም ግና ክመራመሩን ከጽንዕዎን ሓጋዚ ምዃኑ እዮም ዝገልጹ ዘለዉ። ንሳቶም፡ እተን ቅድሚ ሕጂ ዝፈርያ ዝነበራ ናይ ትሕቲ ማይ ዝምርምራ ካሜራታት፡ ብዋጋን ብዘድልየን ጸዓትን ኣህለኽቲ ምዃነን እዮም ዘብርሁ። በዚ ድማ፡ ውቅያኖሳትን ካልእ ማያዊ ኣካላትን ኣብ እትመራመረሉ እዋን፡ ነተን ካሜራታት ባተሪ ክትመልኣንን ከይበላሸዋ ክትጥንቀቐለንን እትስእሮ ከበድቲ ብድሆታት ምንባሩ የረድኡ።

እታ ትሕቲ ማይ እትምርምር ካሜራ፡ ባተሪ ዘየድልያ ምዃና ብልጽቲ ከም ዝገብራ ብምሕባር፡ ካብ ካልኦት ኣብ ማያዊ ክፋል ንምጽናዕ ዝጠቕሙ ካሜራታት፡ ዝያዳ ጸዓት እትእክብን ድልድልትን ምዃና መሃዚታ የጽንዑ። ኣብ'ቲ ዝጸልመተን ዝዓመቘን ክፋል ውቅያኖስ ኣትያ እትስእሎ ስእልታት ድማ፡ ንጹርነት ዘለዎን ብሕብራዊ መልክዕ ዝስኣልን ምዃኑ እቶም መሃንድሳት ወሲኾም ይሕብሩ።

ንሳቶም ኣስዒቦም፡ ኣብ መጻኢ፡ እታ ካሜራ ብዘይካ'ቲ ዘለዋ ናይ ምስኣል ዓቕሚ፡ ተንቀሳቓሲ ስእሊ እትስነድ ገይሮም ክዓልውዋ፡ ኣብ ዓቕሚ ናይ ክትዕቅቦ እትኽእል ስእልን ቪድዮን ድማ ክውስኽሉን ምዃኖም ኣብሪሆም። ከም'ቲ ልዕል ኢሉ ዝተጠቕሰ፡ ውቅያኖሳት ዓለምና ሰፊሕ ምርምር ክካየደሎም፡ ኣብ ምርምርን መጽናዕትን ማያዊ ክፋላት ዝሕግዙ ምዕቡላት መሳርሒታት ክመሃዙ ከም ዘለዎም፡ እቶም መሃንድሳት ጸዊዖም።

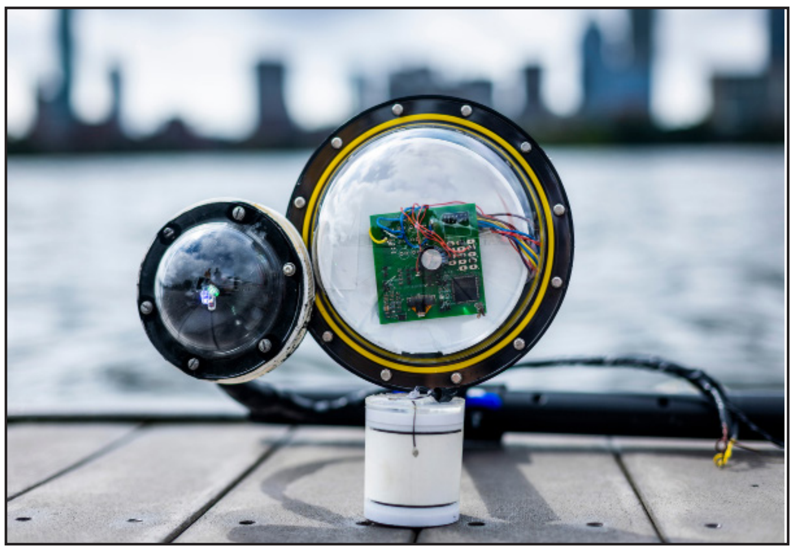

ሳዕቤን ክሊማዊ ለውጢ ንምግታእ፡ ህጹጽ ቅድመ ምድላው ክግበር ተመራመርቲ ጸዊዖም

ክሊማዊ ለውጢ፡ ኣብ ዓለምና ንበዝሒ ከባቢታት ክሳድኣን ሰፍ ዘይብል ክሳራታት ከውርድን ይጅምር ብምህላው፡ ኣሰካፊ እናኾነ'ዩ ዝመጽእ ዘሎ። መጠን ሙቐት ዓለም ብቐጻሊ ይልዕልን ዓበይቲ ኣኻውሕ በረድ ይመኩን ብምህላዎም ድማ ነቲ ሻቕሎት ኣመና ኣጋዲዶዎ ይርከብ።

ብሸነኺ ክሊማዊ ለውጢ ነቲ ብሕጂ ኪጋጥም ዝኽእል ዕንወት፡ ዕልቕልቕን ጥሜትን ንምብዳህ፡ ሃገረ ህንዲ ኣብ 2070፡ ነቲ ካብ ዝተፈላለየ ቦታታት ዝወጽእ ከም ካርቦን-ዳይኦክሳይድ ዝኣመሰሉ በከልቲ ጋዛት፡ ናብ ዜሮ ከተውርዶ ምዃና ትሕብር ኣላ። ነዚ ንምቅላስ ከኣ፡ እታ ሃገር ብዓይነቶም ዝተፈለዩ መደባት ሓንጺጻ ምህላዋ ትገልጽ።

ገለ ካብ'ቲ ህንዲ ተበጊሳትሉ ዘላ መደባት ምምካት ክሊማዊ ለውጢ፡ ብዝበዝሐ ኣግራብ ምትካል ኰይኑ፡ ምዕቡል ቴክኖሎጂ ተጠቒምካ ንካርቦን-ዳይኦክሳይድ በቲ ዝትከል ኣግራብ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር ንምእታው ዝዓለመ እዩ። ብሸነኺ ክሊማዊ ለውጢ ክመጽእ ዝኽእል ሳዕቤናት ኣብ ምቕላስ እትርከብ ዘላ ሃገረ ቻይና ብወገና፡ ዓቕን ናይ'ቲ ካርቦን-ዳይኦክሳይድ ብዝበለ ዝትፈኣሉን ብኢታኽልቲ ዝስሓበሉን ሓዱ ክትጉብር ምዃና ትሕብር ኣላ።

'ክሳታል ሪስክ ስክሪን ቱል'፡ ኣብ መጽናዕቲ ክሊማ ዓለም እተገልግል መሳርሒት ኢያ። እዛ መሳርሒት፡ ብሸነኺ ክሊማዊ ለውጢ፡ ኣብ ከቢድ ሓደጋ ዘለዋ ከተማታት መለመን ምዃንን ኣቓዲማ ሓበሬታ እትህብ ኢያ። ብመሰረት እዛ መሳርሒት ዝበጽሖ ሓበሬታ ከኣ፡ ኣብ 2030፡ ኣርባዕተ ከተማታት ህንዲ ማለት በንጋል፡ ማዛራሻትራ፡ ጉጃራትን ኬራላን ክሳብ ምጥሓል ዝበጽሕ ደረጃ ጉድኣት ከወርደን ምዃኑ ተፈሊጡ ኣሎ።

ካብ'ዚ ተበጊሶም ድማ ተመራመርቲ ክሊማ፡ መንግስቲ ህንዲ፡ ኣብ'ዘን ተረፈን ዘለዋ ሸውዓተ ዓመታት፡ ህጹጽ ስጉምቲ ብምውሳድ፡ ንተቐማጦ'ዘን ከተማታት ብኣጋኡ ናብ ውሑስ ቦታታት ከግዕዝዎም ጸዊዖም ኣለዉ።

ንሳቶም ኣስዒቦም፡ ኣብ ዝሓለፈ ግዜ፡ ሓንቲ ካብ ዓበይቲ ከተማታት ህንዲ ምዃና ዝነገረለ ሞምባይ፡ ንመዓልታት ብዘይምቁራጽ ዝናብ ብምህራሙ፡ ነታ ከተማ ከምዝዕለቕለቓ ከም ኣብነት ብምግላጽ፡ ህንዲ ክሳብ 2030 ኣብ ዘሎ ግዜ ልዕሊ ካልኦት ሃገራት ብክሊማዊ ለውጢ ግዳይ ከም እትኸውን ኣሚቶም።

ኣብ 2020፡ ኣብ ጥቓ ባሕሪ ተደኲና እትርከብ ህንዳዊት ከተማ በንጋል፡ ኪጋጥማ ካብ ዝኽእል ዕልቕልቕ ንምድሓን፡ ካብ'ቲ ቦታ ክትእለ ተመራመርቲ መጠንቀቕታ ኣመሓላሊፎም እኳ እንተ ነበሩ፡ ቅልጡፍ ስጉምቲ ብዘይ ምውሳዱ ግን፡ እታ ከተማ ብሸነኺ ከቢድ ዝናብን ዕልቕልቕን፡ ሰፍ ዘይብል ንዋታውን ኣከባብያውን ዕንወት ከምዝጋጠማ ዝዝከር እዩ። እታ ከተማ፡ ካብ 1991 ክሳብ 2018 ኣብ ዘሎ ግዜ ጥራይ፡ 41 ግዜ ብከበድቲ ህቦብላ፡ 21 ግዜ ድማ ብፈኲስቲ ህቦብላ ተሃሲያ ከም ዝነበረት መጽናዕትታት ይሕብሩ።

ተመራመርቲ ስነ-ክሊማ ኣብ መወዳእታ፡ ኣብ ጥቓ ገማግም ባሕሪ ዝርከባ ሃገራትን ከተማታትን፡ ነቲ ብምኽንያት ከቢድ ዝናብ ዝስዕብ ዕልቕልቕን ምቕያያር ኩነታት ኣየርን ኣብ ግምት ብምእታው ናብ ዝሓሸ ቦታ ክግዕዛ ኣዘኻኺሮም።

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ኣቶ ኪዳ ጺጋይ ገብረኣምላኽ፡ ተጸዋዒ ኣቶ ከሮስ ተኽለ ዑቕባዝጊ ናይ ወክልና ምስራዝ ክሲ ቀሪቡልካ ኣድራሻኻ ስለዘይተፈለጠ፡ ብጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ተጸዊዕካ ን13/12/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ቅረብ። እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ።

ወ/ሮ ንግስቲ ተስፋይ ገብረኣብ፡ ስም ኣደይ ዑቕባ ጎይትኦም ምግልጋል ተሪፉ፡ ዑቕባማርያም ጎይትኦም ዘርኣ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/12/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ኣቶ ተስፋይ እምሃጽዮን፡ ተጸዋዒ ኣቶ ዳንኤል ሚህየት ኻናይ ወክልና ምስራዝ ዝምልከት ክሲ ተመስሪቱልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወከል ን19/12/23 ቅረብ፡፡ እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ፡፡

ቤዝሀር ስመረ ተኽለሚካኤል ምግልጋል ተሪፉ፡ ቢንያም ስመረኣብ ተኽለሚካኤል ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን5/12/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋባእያ ቁ.35 ይቕረብ።

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ፓራዲዞ

ኣብ ሚካኤል ጴጥሮስ ደበሱ፡ ወላድየይ ጴጥሮስ ደበሰ ትኩእን ኣደይ ምሕረት ኣሰፍሃ ዘርኤን ስለዝሞተ፡ ኣነ ጥራይ ወራሲ ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን18/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ጸጸራት

ወ/ሮ ደሃብ ኣማረ ኣደይ ሃንእ መረሳ መንግስቱ ስለዝሞተት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲ ምዃነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኣቶ ፍቓዱ ገብረሂወት፡ ኣደይ ኤልሳ ዳኛው ዑቕቡ ስለዝሞተት፡ ኣነ ምስ 1 ሓፍተይ ወራስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ዕዳጋ ሓሙስ

ኣቶ ጊላጋብር ክፍለማርያም መሓሪ በዓልቲ-ቤተይ ውዳሰ ሃደለ ወልደሚካኤል ስለዝሞተት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 9 ደቅና ድማ ወራስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኣቶ መሲ ኣብርሃ ገብረኪዳን፡ ተኸሳሲት ወ/ሮ ሓበን ተስፋይ በርሀ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪቡልኪ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወከል ን13/12/23 ቅረቢ፡፡ እንተዘይቀሪብኪ፡ ጉዳይኪ ኣብዘየለኽሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ፡፡

ወ/ሮ ኣበ ሕድረማርያም ዑቕባስላሴ፡ በዓል ቤተይ ዳዊት ኣርኣያ ነጋሲ ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 5 ደቅና ድማ ወራስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን13/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ገዛ ባንዳ

ከሳሲት ወ/ሮ ዳናይት ተስፋይ ወልደሚካኤል፡ ተኸሳሲ ኣቶ ሳሙኤል ኣፈወርቂ ኣሰፍሃ፡ ናይ ሓዳር ክሲ ቀሪቡልካ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወከል ን14/12/23 ቅረብ፡፡ እንተዘይቀሪብካ፡ ጉዳይካ ኣብዘየለኻሉ ክረአ ምዃኑ ፍለጥ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ገጀረት

ወ/ሮ ኣልጋሽ ሃብቶ ጎይትኦም፡ በዓልቤተይ ርእሶም በርሀ ተስፋይ ስለዝሞተ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 2 ደቅና ድማ ወራስቲ ምዃንና ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ወ/ሮ ሰምሃር ተሃንጸ ገብረሂወት፡ ኣቦይ ተሃንጸ ገብረሂወት በሩን ኣደይ ሊባኖስ ገብረኪዳን ይፍጠርን ስለዝሞቱ፡ ኣነ ምስ 7 ኣሕዋተይ ወራስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኣቶ ገብረሚካኤል ተወልደ ኪዳኑ፡ ኣደይ ለተሚካኤል ሰንጋል ጅሆን ስለዝሞተት፡ ኣነ ምስ 1 ሓወይ ወራስቲ ምዃንና ይረጋገጸልና ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኣቶ ሰመረ ገብረእየሱስ ሃብቱ፡ በዓልቲ ቤተይ ዘውዲ ገብረሚካኤል ተሰማ ስለዝሞተት፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 4 ደቅና ድማ ወራስቲ ምዃናም ይረጋገጸሎም ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ብስም ነ/ሄር ካተሪና ተድላ ወልደመንቆርዮስ ብቁ.ምስክር ወረቐት 104418 መወከሲ ቁጽሪ 119683/119682 ኣብ ኮምሽን ኣባይቲ ዝተመዝገበ፡ ምም/ር ን/ዞባ ዕዳጋ ሓሙስ ዚ.ፕ-1A119 ፕሎት -21 ፓርሰል-ASP00020251-A መለለዪ-ገዛ ASD00018517 ዝፍለጥ ብውርሲ ዝረኸብናዮ ገዛ ብውርሲ ናብ ስምና ክሰመሓላለፍ ስለዝደለና፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ናይ መአገዲ ትእዛዝ ሒዙ፡ ናብ ቤት ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታርን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ፡፡

ወ/ሮ ኤልሳቤጥ ባህበላ

ኣነ ኣመልካቲት፡ ኑቲ ኣብ ዞባ 4 ንኡስ ዞባ 14 ፕሎት 24 ፓርሰል F ዝፍለጥ ገዛ መሬት ኣብ ኮምሽን ኣባይቲ ብዘኣተውዎ ቅጥዒ ዝተጻረየ ገዛ፡ ብስም ተስፋጋብር ሃይለ መንግስቱ ዝተመዝገበ፡ ኣነ ዝገዛእክዎ ገዛ እቲ ብምም/ከተማ ክፍሊ ፕላንን ተኽእሎን ዝተዋህበ ኦርጅናል ሰነድ ናይ ገዛይ ስለ ዝጠፍኣኒ፡ ብዕዳ ወይ ብኻልእ ጉዳይ ሒዞሞ ኣለኹ ዝብል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ኣብ ክፍሊ ቴክኒክ ወይ ብቁ.ቴሌፎን 07644675 ክሕብረኒ፣ እንተዘይሓቢሩ ሙተካእታ ክሓትት ምዃነይ ኣፍልጥ፡፡

ወ/ሮ ምልእተጺጋ ጴጥሮስ
ወኪል፦ ኣቶ ሃይለሚካኤል ተስፋማርያም

ኣነ ሓረገወይኒ ኣስመሮም ገብረኣምላኽ ዝተበሃልኩ፡ ብመሰረት ኣብ ኣስመራ ንኡስ ዞባ ቲራቮሎ ፕሎት 144 ቁ.ፓርሰል ASP00025049 ፓርሰል 11 ከበ. ዚ.ፕ ኮድ ቲራቮሎ 1A566 ኣብ ሚኒስትሪ መሬትን ማይን ኣከባብን ቤ/ጽ ካዳስተር ብመለለዪ ቁ.ንብረት 1:004019 ዕለት 12/08/2009 ብስም ወ/ሮ ትብለጽ ኣማረ ሃይለ ተመዝጊቡ ዝርከብ ገዛ ብዕለት 07/11/2023 ስለ ዝዓደግክዎ'ሞ ናብ ስመይ ክመሓላለፍ ስለ ዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ምልክታ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ፡ ሕጊ ብዘእዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤ/ጽ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ናብ ቤ/ጽ ፓብሊክ ኖታሪ ዞባ ማእከልን ቤ/ጽ ሃገራዊ ካዳስተርን ይቕረብ፡፡

ወ/ሮ ሓረገወይኒ ኣስመሮም

ኑቲ ኣብ ዞባ ማእከል ኣስመራ ን/ዞባ ማእከል ከተማ ከበ. ሓርነት ፕሎት 26 ፓርሰል B ዚ.ፕ ኮድ 1A173 ጎደና 173-3 ቁ.ገዛ 11 ዝርከብ፡ ኣብ ቤ/ጽ/ካዳስተር ብቁ.ንብረት 1BRASM004661 ብስመይ ዝተመዝገበ ገዛ ብዝፈጸምኩዎ መሸጣ መሰረት ናብ ስም ዓዳጊ ክመሓላለፍ ስለዝደለኹ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ምልክታ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ፡ ሕጊ ብዘእዝዞ መሰረት ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ናይ መአገዲ ትእዛዝ ወይ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ሒዙ ናብ ቤ/ጽሕፈት ፓብሊክ ኖታሪን ካዳስተርን ይቕረብ፡፡ ተቓውሞ እንተዘይቀሪቡ ግን ኦርጂናል ሰነዳትና ኣቕሪብና ጉዳይና ከፈጸም ምዃንና ንሕብር፡፡

ወ/ሮ ሰላማዊት ኣብርሃ ገብረእግዚኣብሄር

ምስጋና

ብዕረፍቲ እኑፍቅሮ ወድና ሴም ቢንያም ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ግዜ ሕማሙ ይኹን ዕረፍቱ ካብ ጐኑ ዘይተፈለኹም፡ ከምኡ'ውን ሬሳ ኣብ ግዜኡ ንምብጻሕ ሳዕልን ታሕትን ብምባል ሬሳ ዘፋነኹም ነብረቲ ጃብ (ብፍላይ መሳርሕቱ)፣ ክሳብ ዓዜን ብምኻድ ዘቃበርኩምና ቤተሰቡ፡ ፈተውቱ፡ መሳርሕተይ (ሲ.ባ.ም.ኤ) ከምኡ'ውን ካብ ውሽጥን ወጻእን ብኣካል ይኹን ብቴሌፎን ዘጸናናዕኩምና የቐንየልና ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ልዑል ምስጋናና ነቕርብ፡፡

ኣዴኡ ሩት ተሾመ
ምስ ምሉኣት ስድራቤት

ምስጋና

ብዕረፍቲ ኣዚና እኑፍቅራ ክብርቲ ኣዴና ወ/ሮ ሸናሽ ኪዳን በዓልቲ-ቤቶም ንክ/ሄር ብርሃ ገብረስላሴ ዝተሰመዓና ሓዘን እናገለጽና፣ ክሳብ መጠራ ብምኻድ ዘቃበርኩምናን ብኣካል ተመላሊስኩምን ካብ ውሽጢን ወጻእን ብምድዋልን ዘጸናናዕኩምናን ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ነመስግን፡፡

ደቃ ምስ ምሉኣት ስድራ-ቤት

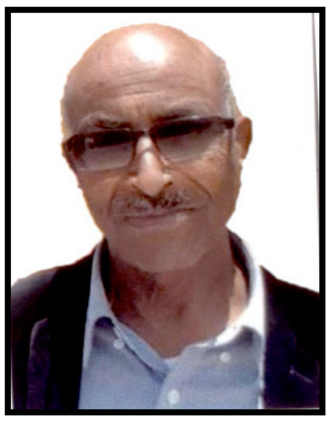

ምስጋና

ብዕረፍቲ ክቡር ኣቦና መምህር ተኽለኣብ ቀላቲ ገ/ስላሴ ዝተሰመዓና መሪር ሓዘን እናገለጽና፣ ኣብ ደቂ ዘርኡ ዘቃበርኩምና፡ ኣብ ገዛና ብምምልላስን ብቴሌፎን ካብ ውሽጥን ወጻኢ.ን ዘጸናናዕኩምና ሕሰም ኣይትርከቡ እናበልና ሓዘንና ንገልጽ፡፡

ደቁ ምስ ምሉኣት ስድራቤት

ሓራጅ

ኣብ መንጎ ብፍ/በ/ማሰል ወረ/ፍ ገዚኢ. የሴፍ ነማርያም 1. ኣለም ሰለሙን +7 ብፍ/በ/ዕዳ ወረ/ፍ ገዚኢ. የሴፍ ነመርያም 1. ጉት ተወልደ +26 ዝተፈጥረ ናይ ውርሻ ክርክር ዘሎ ገዛ ብሓራጅ ክሽየጥ ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ ኣዚዙ፡፡ እዚ ኣብ ከተማ ኣስመራ ምምሕዳር ኣኮቫውል ጎደና ፊኒክ ቁ/ገዛ 20 ዝርከብ፡ ቁ/ምስክር ወረቐት 1031086 መወከሲ ቁጽሪ 121594 ዝተመዝገበ ብስም ነፍ/ሄር ንግስቲ ጊላገርጊስ ጸገ ዋንኡ ዝተረጋገጸ ዘይንቀሳቐስ ገዛ ስፍሓት 106.88 ት/ሜ ዝተደኮነ ኣባይቲ ተራ ገዛ ኮይኑ፡ 4 ቀንዲ ክፍልታት፡ 3 ሓገዝቲ ክፍልን ዝሓዘ ኮይኑ፡ መበገሲ ዋጋ 90,542.00 ናቕፋ (ቴስዑሺሕን ሓሙሽተ ሚእትን ኣርብዓን ክልተን ናቕፋ) ተገሚቱ፡፡ ስለዚ፡ ኣብቲ ዝግበር ሓራጅ ክሳተፍ ዝደለ፡ ብስም ፌ/ፍርዲ C.P.O ካብ ዝቐረበ ግምት 1/4 ኣሰሪሑ ወይ ተጠራቓሚ ሕሳብ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወከል ሒዙ ብምቕራብ ክወዳደር ይኽእል፡፡ ተወዳዳሪ ቅድሚ ዕለት ጨረታ 5+ ናይ ስራሕ መዓልታት ዘሎ ክበጽሖ ዝደሊ መጠን ገንዘብ ብፌደልን ብኣሃዝን ኣብ ፖስታ ዓሺጉ ኣብ ላ/ቤ/ፍ ቁ.62 ዘሎ ሳንዱቕ ጨረታ የእቱ፡፡
ሓብሬታ ዝደሊ ኣብ ቁ.65 ቀሪቡ ይወከስ፡፡ ዝቃወም እንተሎ፡ ካብ ዝምልከቶ ቤት-ፍርዲ መአገዲ እንተዘይኣምጺኡ፡ ሓራጅ ኣየቋርጽን፡፡

ቦታ ጨረታ፦ ላ/ቤ/ፍ ቁ.27
ዕለት ጨረታ፦ 27/12/2023
ሰዓት ጨረታ፦ 3:00- 4:00 ድ/ቀ

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

ቤት-ፍርዲ ዞባ ማእከል ኣስመራ

ወ/ሮ ዝፉን ጉብረሂወት መብራህቱ፡ ስም ኣደይ ሉተስላሴ ሚካኤል ጓንጉል ምባል ተሪፉ፡ ሉተስላሴ ተስፋሚካኤል ጓንጉል ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን24/11/23 ኣብ ቤ/ፍ 2ይ መጋበኢያ ቁ.35 ይቕረብ፡፡

ቤት-ፍርዲ ዞባ ደቡብ ድባርዋ

ሚከኤለ ሰዩም ሃይሉ፡ ስም ኣደይ ሓዳስ በርሀ ወልደገርግሽ ምባል ተሪፉ፡ ሓዳስ ተኽለ ወልደገርግሽ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን7/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ተራእምኒ

ወ/ሮ መርሃዊት ዝብረኪዳን ወለገርግሽ፡ በዓልቤተይ ኣርምያስ ግርመዩውሃንስ ይፍጠር ስለዝተሰወኑ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 8 ደቒና ድማ ወረስቲ ምኳኖም ይረጋገጸለም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን11/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ እምኒሓይሊ

ኣቶ ደቦሳይ ተወለ በርሄ፡ ኣቦይ ተወለ በርሄን ኣደይ ቅዱሳን ክፍለን ስለዝዓረፉ፡ ኣነ ወራሲ ምኳነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ቤት-ፍርዲ ዞባ ደቡብ ደቀምሓረ

የርዳኖስ ፍስሃዮ ተስፋማርያም ምባል ተሪፉ፡ የርዳኖስ ፍስሃ ተስፋማርያም ተባሂሉ ይተኣረመለይ፡ ስም ኣደይ ሉቱ ግርማይ ኪዳነ ምባል ተሪፉ፡ ሉተንክኤል ግርማይ ኪዳነ ተባሂሉ ይተኣረመላ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን30/11/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ቤት-ፍርዲ ዞባ ደቡብ ደቀምሓረ

ያእቆብ ተስፋሁነይ ብሩ ምባል ተሪፉ፡ ያቆብ ተስፋሁነይ ብሩ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን23/11/23 ኣብ ቤ/ፍ 3ይ መጋበኢያ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ደቀምሓረ

ወ/ሮ ተበርሀ መድሃኔ ስብሃቱ፡ ስባሁቱ መድሃኔ ስብሃቱ ስለዝዓረፈ፡ ኣነ ምስ 7 ኣሕዋተይን ተተካኢ ወዲ ሓወይ ኢያሱ ከሱተ መድሃኔን ወረስቲ ምኳንና ይረጋገጸልና ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን 21/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ቤት-ፍርዲ ዞባ ሰ/ቀ/ባሕሪ ጊንዳዕ

ሃዋ ኣሕመድ ዓሊ ምባል ተሪፉ፡ ሓዋ ኣሕመድ ዓሊ ተባሂሉ ይተኣረመለይ ስለዝበለ፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን11/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ

ቀራናኹዶ

ወ/ሮ ብርኽቲ የማነ ጸጋይ፡ ኣደይ ገርግሽ ዘርኣይ ደሞዝ ስለዝዓረፈት፡ ኣነ ጥራይ ወራሲት ምኳነይ ይረጋገጸለይ ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን16/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ኮማዊ ቤት-ፍርዲ ቶሎ ግምጃ

ወ/ሮ ወይኒ ሽመንዲ ከበደ፡ በዓል ቤተይ ኪዳነ ጸጋይ ሓጎስ ስለዝተሰወአ፡ ንዓይ ናይ መጻምዲ ማሰለይ ይተሓለወለይ፡ 5 ደቕና ድማ ወረስቲ ምኳኖም ይረጋገጸሎም ስለዝበለት፣ ዝቃወም እንተሎ፡ ን8/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ይቕረብ፡፡

ቤት-ፍርዲ ዞባ/ጋ/ባርካ ተሰነይ

ወ/ሮ ጉየይ ግደይ በየ፡ ሕጋዊ ወኪል ኣቶ ኣማኑኤል ተስፋይ ዓንደም፡ ተጸዋዒት ወ/ሮ ተኽኣ ኣብርሃ ሓጎስ ናይ ሰበል ክሲ ቀሪቡልኪ ስለዘሎ፡ ብኣካል ወይ ብሕጋዊ ወኪል ን14/12/23 ኣብ ቤ/ፍ ቅረቢ፡፡ እንተዘይቀሪብኪ፡ ጉዳይኪ ኣብዘየለኽሉ

ኣብ ዞባ ማእከል ንኡስ ዞባ ጎዳይፍ (ቀሓውታ) ሎት ቁ 61 ፓርሰል A ስፍሓት መሬት 250 ት/ሜ 3 ቀንዲ ክፍሊ 1ተሓጋጋዚ ክሽነ መኽዘን ብስም ዓንደማስቀል ባህታ ትኩእን ወ/ሮ ሻሹ ብርሃ ደምሳሰን ዝተመዝገበ ብውርሲ ዝረኸብናዮ ናብ ስምና ክሰጋገር ስለዘኾንና፣ ዝቃወም እንተሃልዩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ ወይ'ውን ይግባይ ተባሂሉሉ እንተነይሩ ውሳኔ ሐዙ ናብ ቤ/ጽ ኖታዮን ቤት ጽሕፈት ሃገራዊ ካዳስትራልን ይቕረብ፡፡ እንተዘይቀሪቡ፡ ብዘለና ሰነዳት ጉዳይና ክንውድእ ምኳንና ንሕብር፡፡

ወ/ሮ ሓረጉ ሓደገ ክፍለጸዮን +3

ሓራጅ

ኣብ መንን ብፍ/በ/መሰል ኣቶ ወልደትንሳኤ ዑቕባን ብፍ/በ/ዕዳ ኣቶ ታደሰ ሰዓረ ተሰማን ብዝተፈጠረ ክርክር፡ ኮ/ቤ/ጽ ጻዕዳ ክርስትያን ብቑ/መዝ 24/22 ብዕለት 31/11/22 ዝተወሃበ ናይ ፈጻሚ ትእዛዝ ምርኩስ ብምግባር፡ እዚ ኣብ ጻዕዳ ክርስትያን ንኡስ ዞባ በረኽ ዝርከብ ዘይንቀሳቐስ ንብረት ብሓራጅ ተሸይጡ መኽፈሊ ዕዳ ይኸውን ክብል ዝሃቦ ትእዛዝ ብምትግባር፡ ብክኢላ መግንዲስ 356.868.00 (ሰለስተ ሚእትን ሓምሳን ሽዱሽተን ሽሕን ሸሞንተ ሚእትን ሱሳን ሸሞንተን ናቕፋ) ክግመት እንከሎ፡ ኣብ ኣሰታት 507.00 ት/ሜ ዝተደኮነ ኮይኑ ሰለስተ ቀንዲ ክፍልታት 3+ ተሓጋጋዚ ዝሓዘን ኮይኑ፡ ኣብቲ ዝካየድ ሓራጅ ክሳተፍ ዝደሊ፡ ብኣካል ወይ ሕጋዊ ወኪል BOOK ተጠራቃሚ ሕሳብ ወይ CPO 1/4 ናይቲ ማጠቓለሊ ዋጋ ብስም ፈጻሚ ፍርዲ ብምስራሕ ክሳተፍ ይኽእል፡፡

ቦታ ጨረታ፦ ላ/ቤ/ፍ ገዘን መጋበኢያ ቁ.27

ዕለት ጨረታ፦ 20/12/23

ሰዓት 3፡00፦ 4፡00 ድ/ቀትሪ

N.B ካብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ መአገዲ ምስዘይቀርብ ሓራጅ ኣየቋርጽን፡፡ ተወሳኺ ሓበሬታ ምስ ዝደሊ፡ ኣብ ቤ/ጽ/ዋ/ፈ/ፍ ቁ/67 ምውካስ ይከኣል፡፡ ቀድሚ ዕለት ሓራጅ ኣብ ዘሎ 5 ናይ ስራሕ መዓልታት ኣብ ቁ/62 ኣብ ዝዓሎ ሳጹን ከእቱ ይኽእል፡፡

ቤ/ጽ/ ዋ/ ፈ/ ፍርዲ

	AZEL PHARMACEUTICAL Sh. Co.	

ዕለት:- 15/11/2023

ምልክታ ጨረታ
ቀረብ ኣሕምልትን ፍረታትን ሃለኽቲ ኣስቤዛን

ኣዘል ትካል መፍረ መድሃኒት ኣብ ከረን ንዝርከብ ካፈተርያ ዝኸውን ኣሕምልትን ፍረታትን ሃለኽቲ ኣስቤዛን_ ካብ ወርሒ ጥሪ 01/2024 ክሳብ ታሕሳስ 31, 2024 ከቕርቡ ዝኽእሉ ኣቕረብቲ ከወዳድር ስለ ዝደለየ ሕጋዊ ፍቓድ ንግዲ ዘለዎም ግዱሳት ተጫረትቲ ንኽወዳደሩ ይዕድም።

ተጫረትቲ ከማልእዎ ዝግብኦም ቅጥዕታት

1. ተጫረትቲ ሕጋዊ ፍቓድ ንግዲ ዘለዎም ኮይኖም ናይ 2019 ፍቓድ ንግዲ ዘሐደሱን ግብሪ መንግስቲ ናይ 2022 ከም ዝኸፈሉን ብሰነድ ከረጋግጹ ኣለዎም።
2. ተጫረትቲ ዘቕርብዎም ሰነዳት ብመበቆላዊ (original)ን ቅዳሓትን ኮይኖም፡ ኩሎም ሰንዳት ምስ ቀረቡ መበቆላዊ ሰነዳት ተመላሲ ይኾኑ። ቅዳሕ ድማ ኣብ ትካልና ይተርፍ።
3. ተጫራቲ ወኪል ምስ ዝኸውን ናይ ቤት ፍርዲ ሕጋዊ ውክልናን ቅዳሕ ሃገራዊ መንነትን የቕርብ።
4. ተጫራታይ ኩሉ ብቕዓቱ ብሰነዳት የረጋግጽ። ንኣብነት (ኣብ ግዜ ናይ ምቕራብ ብቕዓት፡ ፋይናንስዊ ብቕዓት፡ ሕሉፍ ተመኩሮ ኣገደስቲ መምዘኒታት ስለዝኾኑ ብሰነዳት ኣሰንዩ ምቕራቦም ኣገዳሲ ይኸውን።
5. ተጫረትቲ ዘይምለስ 100.00 ናቕፋ (ሚእቲ ናቕፋ) ብምኽፋል፡ ምልክታ ጨረታ ካብ ዝወጸሉ ጀሚሮም ሰነድ ጨረታ ካብ ቤት ጽሕፈት ኣስመራ ኣዘል ትካል መፍረ መድሃኒት ክወስዱ ይኽእሉ።
6. ተጫረትቲ ኣብ ጨረታ ንምስታፍ 5,000.00 ናቕፋ(ሓሙሽተ ሽሕ ናቕፋ) ትሕጃ ጨረታ (Bid security) ብጥረ ገንዘብ ወይ'ውን ብCPO የትሕዙ። ኣብ ጨረታ ምስ ዘይዕውቱ ተመላሲ ይኸውን።
7. ተጫራታይ ኣብዚ ጨረታ'ዚ ዕዉት ምስ ዝኸውን 100,000.00 ናቕፋ (ሚእቲ ሽሕ ናቕፋ) መተግበሪ ጨረታ (performance guaranty) ብCPO ኣስመራ ኣብ ዝርከብ ሕሳብ ትካል መፍረ መድሃኒት ትሕጃ የትሕዝ።
8. ተጫረትቲ ወይ ሕጋውያን ወኪላት ተጫረትቲ ናይ ጨረታ ሰነዳቶም (offers) ብመሰረት ተዳልዩ ዘሎ ናይ ጨረታ ሰነድ መሊኦም ምልክታ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ኣብ ውሽጢ 10 ተኸታተልቲ ናይ ስራሕ መዓልታት፡ ኣስመራ ኣብ ዝርከብ ቤት ጽሕፈትና ጨረተኦም ብማሕተም ኣሰንዮም ምሉእ ሰነዳት ብዝተዓሸገ ፖስታ የቕርቡ።
9. ጨረታ ምልክታ ካብ ዝወጸሉ ዕለት ድሕሪ 10 ናይ ስራሕ መዓልታት፡ ኣስመራ ኣብ ዝርከብ ቤት ጽሕፈት ኣዘል ትካል መፍረ መድሃኒት፡ ልክዕ ሰዓት 9፡00 ቅድሚ ቀትሪ ይኽፈት። ዝኾነ ለውጢ ናይ ግዜ ምስ ዝግበር ድማ ቅድሚ ጨረታ ምኽፋቱ ኣዘል ንተጫረትቲ ብጽሑፍ/ ወይ'ውን ብተሌፎን ይሕብር።
10. ዝኾነ ተጫራቲ፡ ተወሳኺ መብርሆን ሓበሬታን ምስ ዝደሊ፡ ጨረታ ቅድሚ ምኽፋቱ ዘሎ ግዜ ኣብ ቤት ጽሕፈት ኣዘል ትካል መፍረ መድሃኒት ኣስመራ ኣብ ታሕቲ ኣብ ዘሎ ኣድራሻ ተጠቂምካ ምውካስ ይከኣል።
11. ኣዘል ትካል መፍረ መድሃኒት፡ ጨረታ ብኽፊል ወይ'ውን ብምሉእ ናይ ምስራዝ መሰሉ ዝተሓለወ እዩ።

ኣድራሻና፡
ኣዘል ትካል መፍረ መድሃኒት ኣስመራ
P.O.Box 89
Tel. + 291 1 401994/400234
ኣስመራ ቤት ጽሕፈት ኣዘል
P.O.Box 6799
Tel + 291 1 120028 - 120029

ስፖርት

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ኵዕሶ ሰኪዐት ዞባ ማእከል ሎሚ . . .

ንዓመት መመላእታ ክካየድ ዝጸንሐ ሻምፕዮን ኵዕሶ ሰኪዐት ዞባ ማእከል ዓመተ-ስፖርት 2022-23፡ ሎሚ ኣብ ሜዳ ቦቶሬላ ክዛዘም'ዩ።

ኣብ'ዛ ናይ መዛዘሚ ዕለት፡ ናይ ደቂ ኣንስትዮ ጋንታታት ደንደንን ኣለናን ከምኡ'ውን ናይ ደቂ ተባዕትዮ ጋንታታት ሓሬናን ሲቲ ሰንተርን ክጋጠማ እየን። ኣለና፡ ንደንደን ብሓሙሽተ ጸብለልታ ሹቶ እንተደኣ ሰዒራታ፡ ሻምፕዮን ምዃና ከተረጋግጽ እያ።

ብወገን ደቂ ተባዕትዮ ድማ፡ ሓሬና እንተተዓዊታ ሻምፕዮን ምዃና ከተፍልጥ እያ። ሲቲ ሰንተር ብወገና፡ ጸዋእ ንምልዓል ብሽዱሽተ ጸብለልታ ሹቶ ክትዕወት ኣለዋ። ብትሕቲ ሽዱሽተ ሹቶታት እንተተዓዊታ ግና፡ እታ ብማዕዶ እትጽበ ዘላ ሳዋ ዕውትቲ እዚ ውድድር ክትከውን ምዃና፡ ህዝባዊ ርክባት ናይ'ቲ ፈደረሽን ሓቢሩ። እዚ ግጥማት ሰዓቢ ክኸውን ትጽቢት ከምዝተገበረሉ ይግለጽ።

ሃገራዊ ውድድር ኵዕሶ መርበብ ገማግም ባሕሪ ክካየድ እዩ

ሃገራዊ ውድድር ኵዕሶ መርበብ ገማግም ባሕሪ፡ ጽባሕ ሰንበት ኣብ ኣስመራ - ሜዳ መዓስከር ደንደን ክጅምር ምዃኑ፡ ካብ'ቲ ፈደረሽን ዝረኸብናዮ ሓበሬታ የረድእ።

እዚ ውድድር፡ ክሳብ 25 ሕዳር ዝቕጽል ኮይኑ፡ ኩለን ዞባታትን ሚኒስትሪ ምክልኻልን ክሳተፋኦ ምዃነን እውን ተፈሊጡ ኣሎ።

ኤቨርተን ተቐጺዓ

እንግሊዛዊት ክለብ ኤቨርተን፡ ንሕግታት መኽሰብን ዘላቕነትን ማለት ናይ'ቲ ሊግ ሕግታት ፋይናንስያዊ ፍትሓዊ ጸወታ ብምጥሓሳ፡ ትማሊ ኣብ ሰዓታት ድሕሪ ቀትሪ ብፕሪመር ሊግ 10 ነጥቢ ተቘሪጹዋ።

እዛ ክለብ፡ ኣብ ዝሓለፉ ሰለስተ ዓመታት 124.5 ሚልዮን ፓውንድ ከምዝኸሰረት እዩ እቲ መቕጻዕቲ ዝወሰነ ኣካል ዘረድእ። እዚ ከኣ ልዕሊ'ቲ ፕሪመር ሊግ ንሓንቲ ክለብ ኣብ ሰለስተ ዓመታት ዘፍቀዶ ደረት - ናይ 105 ሚልዮን ፓውንድ ክሳራ ከምዝሓለፈ ይግለጽ።

በዚ ከኣ እዛ ኣብ መበል 14 ደረጃ ዝነበረት ጋንታ፡ ሰሪዚ ናይ 10 ነጥቢ መቕጻዕቲ፡ ብኣርባዕተ ነጥቢ ናብ መበል 19 ደረጃ - ናብ ዞባ ምውራድ ከተንሸራትት ተገዲዳ ትርከብ። እዚ ምጉዳል ነጥቢ፡ ኣብ ታሪኽ ፕሪመር ሊግ እቲ ዝዓበየ ምዃኑ'ውን ይግለጽ።

እዚ እናኾነ ግና፡ በዚ ውሳኔ ከምዝተገረመትን ዘጕሃየትን ዝገለጸት ኤቨርተን፡ ንሕግታት ፋይናንስያዊ ፍትሓዊ ጸወታ ከምዘይጠሓሰት ከተረድእ ትፍትን ኣላ። ይግባይ ከምእትብል'ውን ዝገለጸት ኤቨርተን፡ እዚ ፋይናንስያዊ ክሳራ ብሰንኪ ሓድሽ ስታድዮም ምስራሓ ዝሰዓበ ምዃኑ ትገልጽ።

ሕግታት መኽሰብን ዘላቕነትን፡ ክለባት ብወሻጥዊ ዓቕመን ንኽሰርሓን ካብ ወሰንተን ደረት ዝሓለፈ ገንዘባዊ ሓገዝ ንኸይረኽባን ዝከታተል እዩ። እዚ፡ ንዝዋሕ እዋን ፋይናንስያዊ ዓቕሚ እተን ክለባትን እቲ ሊግን ንምሕላው ዝዓለመ እዩ።

መጉዳእቲ ሃላንድ፡ ንሲቲ ኣሻቒሉዋ

ሓሙስ ምሸት ንሃገሩ ኖርወይ ወኪሉ ኣብ ዝጻወተሉ ዝነበረ እዋን ኣብ ዓንኬር ዓንካሪቶኡ መጉዳእቲ ዘጋጠሞ ዓንተር ኣጥቃዓይ ማን ሲቲ ኤርሊንግ ሃላንድ፡ ነታ ድሕሪ ሰሙን ኣንጻር ሊቨርፑል እትጻወት ክለቡ ኣሻቒልዋ ምህላዉ ተቓሊሑ።

ሃላንድ፡ ኣብ'ዚ ንደሴታት ፋሮ 2-ብ0 ዝሰዓሩሉ ናይ ምሕዝዞት ጸወታ እዩ መጉዳእቲ ኣጋጢምዎ። እዚ ናይ ዓንኬር ዓንካሪቶ መጉዳእቲ፡ ኣብ'ዛ ወርሒ ንኻልኣይ ግዜኡ እዩ ኣጋጢምዎ ዘሎ። እዚ ኣጥቃዓይ፡ ኣብ'ቲ ንሮዝንማውዝ 6-ብ1 ዝሰዓሩሉ ናይ 4 ሕዳር ጸወታ'ውን ብተመሳሳሊ መጉዳእቲ ኣብ ዕረፍቲ ተቐይሩ ከወጽእ ምቕሳቡ ይዝከር።

ዶክተር ናይ'ዛ ሃገራዊት ጋንታ፡ ሃላንድ፡ ዳርጋ ተመሳሳሊ መጉዳእቲ ኣጋጢምዎ ከምዘሎ ብምግላጽ፡ "ሕክምናዊ መርመራ ክግበረሉ እዩ፤ ዕረፍቲ እውን ክወስድ እዩ። ድሕሪ'ዚ፡ ከመይ ከምዘሎ ክንርእዮ ኢና።" ኢሉ። ጋዜጣ ደይሊ መይል፡ ሃላንድ፡ ንኣሰልጣኒኡ ጓርድዮላ፡ ዋላ'ኳ እቲ ናይ መጀመርያ ቃንዛ ድሕሪ 24 ሰዓታት እንተዛሕለ፡ ኣንጻር ደሴታት ፋሮ ግና መሊሱ ቃንዛ ከምዘጋጠሞ ሓቢሩዎ ትብል።

ንሊቨርፑል ብሓንቲ ነጥቢ በሊጻ መራሒት ፕሪመር ሊግ ዘላ ማን ሲቲ፡ ምልሶት እዚ ወሳኒ ተጻዋታይ እሞ ኸኣ ኣብ ኣገዳሲት ጸወታ ብሃንቀውታ ከምትጽበዮ ኣይዘንጋዕን። ኣብ'ዛ ወቕቲ፡ ልዑል ሹቶ ናይ ምምዝጋብ ሽውሃት ሒዙ ኾይኑ ዘሎ ሃላንድ፡ ድሮ ኣብ 18 ዝተፈላለዩ ግጥማት 17 ሹቶታት ኣመዝጊቡ ይርከብ። ካብኡ ኣንጻር ሊቨርፑል ኣብ ዝካየደን ሓሙሽተ ግጥማት ድማ፡ ክልተ ሹቶታት ኣመዝጊቡ። ጸወታ እዘን ክለባት፡ ዝመጽእ ቀዳም 25 ሕዳር እዩ ክካየድ።

ስሞሊን፡ ነዛ ዓመት ክኸስራ እዩ

ተኸላኻሊ ክለብ ሮማ ክሪስ ስሞሊን፡ ብሰንኪ ኣጋጢምዎ ዘሎ ናይ ጅማት መጉዳእቲ፡ ክሳብ ሓዱሽ ዓመት 2024 ካብ ጸወታ ክርሒቕ ዘለዎ ተኽእሎ ዓቢ ምዃኑ ተኣሚኑ።

ወዲ 33 ዓመት ስሞሊን ድሕሪ'ቲ ብኤሲ. ሚላን 2-ብ1 ዝተሰዓሩሉ ናይ 1 መስከረም ጸወታ፡ ዛጊት ናብ ሜዳ ኣይተመልሰን ዘሎ። ሰሪዚ ናይ ጅማት ጸገም ከኣ ኣብ ዝሰዓበ 13 ግጥማት ክለቡ ክበኩር ተቐሲቡ ኣሎ።

ከም ጸብጻብ ኢጣልያዊት ጋዜጣ ኮሬረ ደሎ ስፖርት፡ ዛጊት ምስ ደቂ ጋንታኡ ልምምድ ዘይጀመረ እዚ እንግሊዛዊ፡ ንኣሰልጣኒኡ ሆዘ ሞሪኖ ኣብ ሻቕሎት ሸሚምዎ ይርከብ። ሞሪኖ፡ ንቦታ እዚ ክሳብ ልደት 2024 ከምዘይጥቀመሉ ተገሚቱ ዘሎ ተኸላኻሊ ንምሽፋኑ ኣብ ወርሒ ጥሪ ሓዱሽ ተኸላኻሊ ክፈርም ትጽቢት ይግበረሉ።

ሮማ፡ ብዘይካ ንስሞሊን ንወዲ 23 ዓመት ተኸላኻሊኣ ማራሽ ኩምቡላ እውን ብሰንኪ ማስበርቲ ክሰራቶ እያ ትርከብ። ክሳብ ጥሪ ኣብ ዝርዝር ብቐዓት ተጻወትቲ ከምዘይተሰፍሮ እውን ይግለጽ። ብዘይካ'ዚ፡ ኣብ'ዛ ክረምቲ ዘፈረሙቶ ኢቫን ንዲካ ኣብ ወርሒ ጥሪ ንሃገሩ ኣይቮሪኮስት ኣብ ዋንጫ ኣፍሪቃ 2023 ንምውካል ስለዝኸይድ፡ ኣብ ዳሕረዋይ መስመር ዋሕዲ ተጻወትቲ ከጋጥማ ከምዝኽእል ይእመት።

ቅንጥብጣብ

* ብራዚላዊ ኮተቱ ተጻዋታይ ኢንድሪክ፡ ዓርቢ ንፋህ ንፈለማ ግዜ ማልያ ዓባይ ሃገራዊት ጋንታኡ ለቢሱ ብምጽዋቱ፡ "ኣብ ታሪኽ እዛ ጋንታ ራብዓይ ዝሖሰ ተጻዋታይ" ኮይኑ ተሰሪዑ።

ኢንድሪክ፡ ኣብ መበል 17 ዓመት፡ 3 ወርሒን 26 መዓልታትን እንከሎ ብምስላፉ እዩ ራብዓይ ዝሖሰ ኮይኑ ዘሎ። ቅድሚኡ ከኣ ፔሌ፡ ኢዱን ኮቲኞን ተሰሪዖም ኣለዉ። ኣብ'ዛ እዋን ምስ ብራዚላዊት ክለብ ፓልሜራስ ዝጻወት ዘሎ ኢንድሪክ፡ ክሳብ ወዲ 18 ዓመት ዝኸውን ምስ'ዛ ጋንታ ጸኒሑ ኣብ ሰነ 2024 ናብ ሪያል ማድሪድ ክጽምበር እዩ።

* ሪያል ማድሪድ፡ መንእሰይ ተጻዋታያ ኢደዋርዶ ካማቪንጋ ብሰንኪ ኣብ ብርኩ ዘጋጠሞ መጉዳእቲ ክሳብ ወርሒ ጥሪ ካብ ሜዳ ክርሕቕ ከምዝኽእል፡ ትማሊ ኣብ ዘውጸኣቶ መግለጺ ኣፍሊጣ። ፈረንሳዊ ካማቪንጋ፡ ብቐደሚ ትማሊ ምስ ሃገራዊት ጋንታኡ እናተለማመደ እንከሎ እዩ መጉዳእቲ ኣጋጢምዎ።

እዚ ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ ቪንሸየስ ጁኒየር፡ ብሰሪ መጉዳእቲ ኣብ'ቲ ሃገሩ ብራዚል ዝመጽእ ረቡዕ ኣንጻር ኣርጀንቲና እተካይዶ ጸወታ መጸረዪ ዋንጫ ዓለም 2026 ክበርኽ ይኽእል እዩ።

ካማቪንጋ፡ ኣብ እዋን ልምምድ ብወዲ ጋንታኡ ደምበለ መጉዳእቲ ምስ ገጠሞ

* ብሬንትፎርድ፡ ኣብ ራዳር ዓበይቲ ክለባት ኣርሰናልን ቸልሲን ኣትዩ ዘሎ ኣጥቃዓያ ኢቫን ቶኒ፡ ሓዲሽ ውዕል ክፍርም ምዃኑ ተኣማሚና ኣላ - ብመሰረት ጋዜጣ ቶክስፖርት። ክሳብ ሰነ 2025 ዝጸንሕ ውዕል ዘለዎ ቶኒ፡ ኣብ ዘይሕጋዊ ጠለብ ይሳተፍ ብምንባሩ ክሳብ ወርሒ ጥሪ ተቐጺዑ ምህላዉ ይፍለጥ።

ማርሴሎ ቤልሳ ታሪኽ ኣጽሒፉ

ኣሰልጣኒ ሃገራዊት ጋንታ ኡራጓይ ማርሴሎ ቤልሳ፡ ትማሊ ኣብ መጸረዪ ግጥም ዋንጫ ዓለም 2026 ንኣርጀንቲና 2-ብ0 ክስዕራ ብምኽኣሉ፡ "ድሕሪ 1960፡ ኣብ ሓደ ዓመት ንብራዚልን ኣርጀንቲናን ኣኸታቲሉ ዝሰዓረን ናይ ፈለማ ኣሰልጣኒ ኡራጋይ" ክኸውን በቒዑ።

ኡራጓይ፡ ዝሓለፈ ወርሒ - 18 ጥቅምቲ፡ ንብራዚል ኣብ ሃገራ ዓዲማ 2-ብ0 ሰዒራታ ምንባራ ይዝከር። ድሕሪ ወርሒ ከኣ፡ ናብ'ታ መራሒት እቲ ናይ ደቡብ ኣመሪካ (ላቲን) ምድብ ዘላ ኣርጀንቲና ተጓዒዛ ብተመሳሳሊ ወጽኢት 2-ብ0 ኣሰኒፋታ። በዚ ድማ ኡራጓይ፡ ድሕሪ 63 ዓመታት ዝበን ዓበይቲ ሃገራውያን ጋንታታት ኣኸታቲላ እሞ ኸኣ ሹቶ ከይተመዝገባ ክትስዕረን ክኢላ ኣላ - ብመራሕነት ኣርጀንቲናዊ ኣሰልጣኒኣ ማርሴሎ ቤልሳ። ብዘይካ'ዚ፡ ኡራጓይ፡ ኣብ ታሪኻ ንፈለማ ግዜ እያ ንኣርጀንቲና ኣብ ሃገራ ትስዕራ ዘላ።

እዚ ንሃገሩ ዘዐወተ ቤልሳ፡ ኣብ ግንቦት እዛ ዓመት እዩ መዝነት ምስልጣን ኡራጓይ ተቐቢሉ። ዛጊት ኣብ ሓሙሽተ ግጥማት መጸረዪ ግጥም ዋንጫ ዓለም 2026 ክመርሓ እንከሎ፡ ኣብ ሰለስተ ግጥማት ተዓዊቱ ኣብ ሓሓንቲ ድማ ተሳዒሩን ማዕሪ ተፈላልዩን። በዚ ወጽኢት፡ ኡራጓይ፡ ብ10 ነጥቢ ድሕሪ'ታ 12 ነጥቢ ዘለዋ ኣርጀንቲና ካልኣይቲ ተሰሪዓ ኣላ። እዚ ወዲ 68 ዓመት ዓላሚ ከኣ፡ ብዙተፈላለዩ ወገናት ይነኣድ ኣሎ።

ብመንጽሩ፡ ኣብ ዓዳ ዝተሳዕረት ሃገራዊት ጋንታ ኣርጀንቲና፡ ድሕሪ ኣብ ዋንጫ ዓለም 2022 ብስዑዲ ዓረብ ምስዓራ፡ ንፈለማ ግዜ ርእሳ ኣድኒና። እዚ ማለት፡ ን14 ግጥማት ዝቐጸለ ናይ ዘይተሳዓርነት ጉዕዞኣ ኣብ'ታ ጸወታ ኣብቂዑ። ብሓፈሻ፡ እዛ ብሊዮኔል መሲ እትቕለስ ሃገራዊት ጋንታ፡ ዋላ'ኳ ን25 ግጥማት መጸረዪ ዋንጫ ዓለም ከይተሳዕረት ክትገዓዝ እንተጸንሐት (ምስ ናይ 2022 ዝሕሰብ እዩ)፡ ክጽዕ'ኡ ግና ጉዕዞኣ ክቕጽል ኣይከኣለን። ኣርጀንቲና፡ ኣብ መጸረዪ ግጥም ዋንጫ ዓለም ንፈለማ ግዜ እያ ኣብ መሬታ ትስዓር ዘላ - ድሕሪ ብፓራጓይ ኣብ 2016 1-ብ0 ምርታዓ።

ብዘይካ'ዚ፡ ሓላዊ ልዳት ኣርጀንቲና ኢሚልያኖ ማርቲነዝ፡ ኣንጻር ፈረንሳ ኣብ ዘካየዱዎ ናይ ፍጻመ ጸወታ ዋንጫ ዓለም 2022 ሹቶ ምስ ተመዝገቦ - ን751 ደቓይቕ (ንሸሞንተ ጸወታታት) ሹቶ ከይተመዝገቦ እዩ ክገዓዝ ጸኒሑ። ኣብ'ዛ ጸወታ ግና፡ ኣብ መበል 41 ደቒቕ፡ ተኸላኻላይ ኡራጓይ ሮናልድ ኣራጆ ልዳቱ ደፊሩዎ።

እዚ ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ ሓሙሽተ ግዜ ዋንጫ ዓለም ዘልዓለት ሃገራዊት ጋንታ ብራዚል፡ ናብ ኮሎምብያ ተጓዒዛ 2-ብ1 ብምስዓራ፡ ንኻልኣይ ተኸታታሊ ጸወታ ክትስዓር ተቐሲባ። ብራዚል፡ ዋላ'ኳ ኣብ ራብዐይቲ ደቒቕ ብማርቲነሊ መሪሕነት ሒዛ እንተነበረት፡ ኮሎምብያ ኣብ መበል 75ን 79ን ደቒቕ ኣኸታቲላ ካብ ኣጥቃዓያ ሉዊስ ዲያዝ ክልተ ሹቶታት ብምቑጻራ ግና - 2-ብ1 ተዓዊታ። ኮሎምብያ፡ ኣብ መጸረዪ ጸወታ ዋንጫ ዓለም ን15 ግጥማት ንብራዚል ሰዒራታ ኣይትፈልጥን እያ ነይራ።

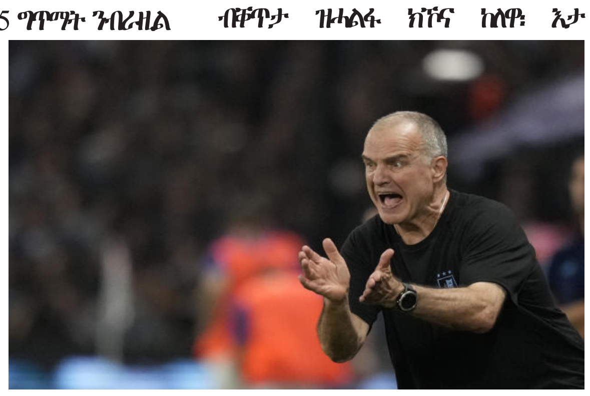

ኣርጀንቲና፡ ዝመጽእ ረቡዕ ኣንጻር ብራዚል ክትጻወት መደብ ክተሓዝላ እንከሎ፡ ኡራጋይ ከኣ ኣብ ተመሳሳሊ ዕለት ንቦሊቭያ ክትዕድማ እያ።

ኣብ ዋንጫ ዓለም፡ ኣብ ብዙሕ ተሳቲፎቲ ሃገራውያን ጋንታታት ዳሞግይ ምኽሳስ ተገይሩ ምህላዉ ዝፍለጥ ኮይኑ፡ ኣብ 2026 ዓ.ም 48 ሃገራት ክሳተፋ እየን። ቅድሚ ሕጂ ሓሙሽተ ሃገራት (እታ ሓሙሻይቲ ብፕለይ-ኦፍ እያ ተሳታፍነታ እተረጋግጽ) ጥራይ ተሳቲፍ ዝነበረት ላቲን ኣመሪካ ከኣ፡ ሸውዓተ ሃገራት ከተሳትፍ ተፈቒዱላ ኣሎ። እተን ቀዳሞት ሽዱሽተ ብቐጥታ ዝሓልፋ ክኾና ከለዋ፡ እታ ሻውዐይቲ ድማ ብናይ ክልተ እግሪ መሕለፊ ጸወታ (ፕለይ-ኦፍ) ዕድላ ክትጠጥሕ እያ።

ዜና ወጻኢ

ሸዊት ተኽለ

ማላዊ፡ ብላዕለዎት ሰበ-ስልጣን ዝግበር መገሻታት ኣወንዚፋ

ፕረዚደንት ማላዊ ላዛሩስ ቻክዌራ፥ ብላዕለዎት ሰበስልጣን መንግስቲ እታ ሃገር ዝግበር ኩሉ ናይ ወጻኢ መገሻታት ንግዚኡ ተወንዚፉ ክጸንሕ ኣዚዙ።

እቲ ትእዛዙ ቁጠባ ናይታ ሃገር ንምብርባር ዝዓለመ ኮይኑ፥ ንፕረዚደንት ቻክዌራ እውን ከምዝምልከቶ ወግዓውያን ምንጮታት'ታ ሃገር ሓቢሮም።

ብዘወሳኺ፡ ኩሎም ኣብዚ እዋን ካብ ማላዊ ወጻኢ ዘለዉ ሚኒስተራት ናብ ሃገሮም ክምለሱ መምርሒ ብምሃብ፥ እቲ መገሻታት ናይ ምውንዛፍ ስጉምቲ ክሳብ ዝመጽእ ወርሒ መጋቢት ክጸንሕ ምዃኑ ሓቢሩ።

ብዘይካዚ፡ እቲ ፕረዚደንት፡ ንሚኒስተራትን ካልኦት ላዕለዎት ሰበ-ስልጣን መንግስቲን ክግበር ዝጸንሐ ናይ ነዳዲ ድጎማታት ብ50 ሚእታዊት ክጎድል ምዃኑ ኣረዲኡ።

ፕረዚደንት ቻክዌራ፥ ብተደጋጋሚ ናብ ወጻኢ ሃገራት ስለዝገይሽ ኣብታ ሃገር ነቐፌታታት ኪጋጥሞ ከምዝጸንሐ እዩ ዝነገር።

ካብቲ ኣብ መወዳእታ ናይዚ ወርሒ'ዚ ኣብ ዱባይ ኣብ ዝካየድ ዋዕላ ለውጢ ክሊማ ኮፕ-28 ካብ ምስታፍ ከምዝበኮረ ዝገለጸ ፕረዚደንት ቻክዌራ፥ ዝመጽእ ኣዋርሕ መገሻታቱ ደው ብምባል ብኣብኡ ክመርሕ ምዃኑ'ዩ ገሊጹ ዘሎ።

ከም ኣካል ናይቲ ንቁጠባ እታ ሃገር ንምብርባር ዝወሰዶ ዘሎ ስጉምትታት ፕረዚደንት ቻክዌራ፥ ኣብ መፋርቕ ናይ ዝመጽእ ዘሎ ዓመት ንኹሎም ሰራሕተኛታት መንግስቲ ወሰኽ ደሞዝ ክግበረሎም እውን ንሚኒስትሪ ፋይናንስ ማላዊ መምርሒ ሂቡ ኣሎ።

ከምኡ'ውን፥ ወልቀሰባት ወሃብቲ ትካላት ዝኸፍልዎ ግብሪ ክንክይ ትእዛዝ ኣመሓላሊፉ ኣሎ።

ማላዊ፥ ሕጽረት ነዳዲ፥ ወሰኽ ዋጋ ሃለኽቲ ነገራትን ሕጽረት ሸርፊ ወጻኢን ዘስዓቦ ቁጠባዊ ቅልውላው ገጢምዋ ከምዘሎ ይፍለጥ።

ሩስያ፡ ልዕሊ ፍጥነት ድምጺ ዝጕዓዝ ሚሳይል ኣጻዊዳ

ሩስያ፥ ኑክለሰሲያዊ ሓይሊ ዘውንን ልዕሊ ፍጥነት ድምጺ ዝጕዓዝ ስግረ-ኣህጉራዊ ባለስቲካዊ ሚሳይል ኣብ መጻወዲ ሚሳይል (ሳይሎ) ከምዘጻዓነት፡ ፈነወ ቴለቪዥን ሚኒስትሪ ምክልኻል ናይ'ታ ሃገር ሓቢሩ።

እዚ 'ኣቫንጋርድ' ዝተባህለ ሚሳይል፥ ሓደ ካብቶም ብፕረዚደንት ቭላድሚር ፑቲን ኣብ 1 መጋቢት 2018 ብወግዒ ዝተገልጹ ሽዱሽተ ሓደስቲ ስትራተጂያውያን ኣጽዋር ሩስያ እዩ።

ኣቫንጋርድ ምስ ተወንጨፈ ክሳብ 27 ዕጽፊ ናይ ድምጺ ፍጥነት ዘለዎ ኮይኑ፥ ኣብ ሰዓት ኣስታት 34 ሽሕ ኪሎሜተር ክጕዓዝ ይኽእል።

ብሚኒስትሪ ምክልኻል ሩስያ ዝውሃብ ተሌቪዥን 'ዝቭዝዳ'፡ እቲ ባለስቲካዊ ሚሳይል ናብቲ ምስ ካዛኪስታን ዝዳወብ ዞባ ኦረንበርግ ዝርከብ መጻወዲ ንቑጣ ሚሳይል እናኣተወ ዘርኢ ቪድዮ ዘርጊሑ።

ሩስያን ኣመሪካን ዝተፈላለዩ ሓደስቲ ስርዓታት ኣጽዋር የማዕብላ ከምዘለዋ እዩ ዝንገር።

ዕብለላ ምዕራባውያን ሃገራት የብቅዕ ከምዘሎ ኣብ ዝገለጸሉ ዘሎ እዋን፥ ሩስያ ሓያሎ ስትራተጂያውያን ኣጽዋር ተፍሪ ምህላዋ ይፍለጥ።

ጋና፡ ናይ 2.8 ሚእታዊት ቁጠባዊ ዕብየት ንምምዝጋብ ትሰርሕ

መንግስቲ ጋና፡ ኣብ 2024 ዕብየት ጃምላ ሃገራዊ እቶት ሃገሩ ብ2.8 ሚእታዊት ክዓቢ ሸቶ ኣቐሚጡ ይሰርሕ ከምዘሎ ገሊጹ።

ሚኒስትሪ ፋይናንስ ጋና ነዚ ሸቶ ዘቐመጦ፥ ዓመታዊ ባጀት 2024 ናብ ባይቶ ሓጋጊ ኣካል ኣብ ዘቕረበሉ እዋን እዩ።

ቍጠባ ጋና ነቲ ኣብ ወርሒ ግንቦት ዝተጀመረ ጽገናታት እወታዊ ምላሽ ይህብ ከምዘሎ'ን፥ ጃምላዊ እቶት ናይ'ታ ሃገር ኣብ 2024 ብውሑዱ ብ2.8 ሚእታዊት ክዓቢን ኣብ መወዳእታ ድማ መጠን ዘቕባብ ናብ 15 ሚእታዊት ክጎድል ትጽቢት ተገይሩ ከምዘሎን እቲ ሚኒስትሪ ኣረዲኡ።

እዞም ሸቶታት፥ ካብ ኣህጉራዊ ማሕበር ገንዘብ ብዝተረኽበ ናይ 3 ቢልዮን ዶላር ኣመሪካ ልቓሕ፥ ኣካል ናይ'ቲ ኣብ ሓፈሻዊ ማክሮ ኢኮኖሚ ናይ'ታ ሃገር ዝትግበር ዘሎ ጽገናታት ምዃኖም እቲ ሚኒስትሪ ገሊጹ።

እቲ ሚኒስትሪ ወሲኹ፥ ኣብ ቀዳማይ ፍርቂ ናይዚ ዓመት'ዚ ጋና ብዝተዓደደ ቍጠባዊ ምትዕርራያት ዝተመዝገበ ናይ 3.2 ሚእታዊት ዕብየት ሃገራዊ ጃምላዊ እቶት፥ ምልክት ናይቲ ክንቀሳቐስ ጀሚሩ ዘሎ ቁጠባኣ ምዃኑ ገሊጹ።

ጋና፡ ኣብ ዝሓለፉ ዓመታት ብቁጠባዊ ቅልውላው ክትሳቐ ድሕሪ ምጽናሓ፥ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ ግንቦት እታ ሃገር ቁጠባኣ ዳግማይ ንምብርባር ካብ ኣህጉራዊ ማሕበር ብርክት ዝበለ ገንዘብ ከምእተለቀሐት ይሕበር።

ኣዘርባጃን ምስ ኣርመንያ ዝተወጠነ ርክብ ሰሪዛቶ

ኣዘርባጃን፥ ዝመጽእ ሰሙን ምስ ኣርመንያ ኣብ ኣመሪካ ክተካየድ ወጢና ዝነበረት ዝርርብ ከምዝሰረዘቶ ኣፍሊጣ።

ኣዘርባጃን ነዚ ስጉምቲ ዝወሰደት፥ ምምሕዳር ጆ ባይደን ምስ ኣርመንያ ከምዝወገነ ድሕሪ ምውቃሳ እዩ።

በዚ ድማ፥ ኣብቲ ብመንጎኝነት ኣመሪካ ክካየድ ዝተመደበ ዘተ ከምዘይትሳተፍ ብወግዒ ኣፍሊጣ ኣላ።

ኣዘርባጃን፥ ዝሓለፈ ወርሒ ጥቅምቲ ብመንጎኝነት ኤውሮጳዊ ሕብረት ኣብ ስጳኛ ክካየድ ንዝተወጠነ ርክብ እውን ብተመሳሳሊ ምኽንያት ከምዝሰረዘቶ ይዝከር።

ብጉዳይ ኣከራኻሪ ዞባ ናጎርኖ-ካራባኽ ኣብ መንጎ ኣዘርባጃንን ኣርመንያን ዘሎ ወጥሪ ንምህዳእ፥ ካብ ሻራኑት ናጻ ዝኾነ መንጎኛ ከምዘድሊ እያ ኣዘርባጃን ክትገልጽ ጸኒሓ።

መራሕቲ ኣዘርባጃንን ኣርመንያን ኣብ መንጎ ሃገራቶም ዝተፈጥረ ምትፍናን ብዘተ ክፍታሕ ድልየት ከምዘለዎም እኳ ብብወገኖም ክሕብሩ እንተጸንሑ፥ ሃገራት ምዕራብ ግና ረብሓታተን ንምውሓስ ነቲ ጉዳይ ካልእ ኣንፈት ክትሕዝእ ይፍትና ከምዘለዋ፥ ተንተንቲ የረድኡ።

ኣዘርባጃን ንዞባ ናጎርኖ-ካራባኽ ድሕሪ ምቍጽጻራ፥ ልዕሊ 120 ሽሕ ነበርቲ ናይቲ ዞባ ዝኾኑ ኣርመናውያን ናብ ኣርመንያ ከምዝሃደሙ ይፍለጥ።

"ታንክታት ኣመሪካ ለውጢ ኣየምጽኣን" ቮሎድሚር ዘለንስኪ

ናብ ዩክሬን ዝተላእካ 'ኣብራምስ' ዝተሰምያ ዝተራቐቓ ታንክታት ኣመሪካ፥ ዛጊት ኣብ ባይታ ለውጢ ከምጽኣ ከምዘይከኣላ፥ ፕረዚደንት ቮሎድሚር ዘለንስኪ ሓቢሩ።

እተን ታንክታት፥ ብዓይነተን ውጽኢታውያን እኳ እንተኾና፥ ብቑጽረን ውሑዳት ብምዃነን ግና፥ ተራኣን ትሑት ከምዝነበረ'ዩ ፕረዚደንት ዘለንስኪ ገሊጹ።

ኣመሪካ፥ ከም ኣካል'ቲ ንሩስያ ንምድኻም ተኻይዱ ዘሎ ወተሃደራዊ ወፍሪ፥ ኣብ ዝሓለፈ ወርሒ መስከረም 31 ዘመናውያን ታንክታት ናብ ዩክሬን ከምዝለኣኸት ይዝከር።

ካብ ኣመሪካ ጥራይ ኣስታት 130 ቢልዮን ዶላር ዝዋጋኡ ወተሃደራዊ ደገፍ ዝተቐበለት ዩክሬን፥ ተወሳኺ ታንክታት ክለኣኽላ እያ ጸዊዓ ተቓሪብ ዘላ።

ነቲ ስጉምቲ ብትሪ ዝኾነነት ሩስያ፥ እተን ታንክታት ኣብ መሬት ዩክሬን ክዓንዋ ምዃነን ምጥንቃቓ ይፍለጥ።

ሓያሎ ካብቲ ናብ ዩክሬን ዝለኣኽ ዘሎ ኣጽዋር ሃገራት ምዕራብ፥ ብሚሳይላት ሩስያ ተወቒዑ ከምዝዓነወ ጸብጻባት ይጠቕሱ።

ናብ ዩክሬን ዝለኣኽ ዘሎ ወተሃደራዊ ደገፍ ሃገራት ምዕራብ፥ ነቲ ኲናት መሊሱ የብኣሶ ምህላዉ እዩ ም ናይ ቀረባ ተዓዘብቲ ዝገልጹ።

ሎሚ ኣብ ERI-TV

09:00	ሃገራዊ መዝሙር
09:05	ድራማ
09:35	ሃለው ቀልዑ
10:30	ፓኖራማ
11:00	ለሰ ስፖርት
12:30	ዜና ትግርኛ
12:55	ጨፈራ ጥዕና
13:30	ዜና ዓረብ
13:50	መልሲ ኣብ ማስመር
14:30	ናትራን
17:00	መኣዘን ልምዓት
17:30	ሳይዳ
18:30	ዳረትቃና
20:00	ዜና ትግረ
20:13	ሄረር
21:00	ዜና ትግርኛ
21:25	ተከ ኢንሳይት
22:00	ዜና ዓረብ
22:15	ስልጠና ንመንእሰያት
22:30	ዜና እንግሊዝ
24:40	ሃገራዊ መዝሙር

ተረኛ ፋርማሲ	ዕለት	ጎደና	ቁ.ስልኪ.
ቤት መሸጣ መድሃኒት ራሀዋ	18/11/23	ጎደና ሃገር ቁ.20፡ ፊት መስገድ ገዛ ጥንዳ ጥልያን	119802

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ   ቁ.ቴሌፎን 127565

Sabur Printing Services